

פתרון מורחב - הדין הדיוני – יוני 2024

1. לבית המשפט הגבוה לצדק הוגשה עתירה נגד החלטת שר האוצר ולצידה בקשה למתן צו ביניים להקפאת החלטת השר. בו ביום ניתנה החלטת שופט ב' שלפיה נקבע דיון דחוף בעתירה במעמד הצדדים, נדחתה הבקשה למתן צו ביניים ונקבע כי השר יגיש תגובה מקדמית לעתירה עד 24 שעות לפני מועד הדיון שיקבע. לאחר הגשת התגובה המקדמית התקיים דיון במעמד הצדדים. במהלך הדיון הציע הרכב השופטים לצדדים כי יוחלט בעתירה כאילו כבר ניתן צו על תנאי כך שהעתירה תוכרע ללא קיום דיון נוסף במעמד הצדדים. העותרים הסכימו להצעה, ואילו המשיב – השר – סרב לה.

מה הדין?

- א. די בהסכמת העותרים כדי שהעתירה תוכרע, כבר בשלב זה, כאילו ניתן צו על תנאי.
- ב. בית המשפט יכול לדון בעתירה, בכל שלב, כאילו ניתן בה צו על תנאי. לא נדרשת הסכמת מי מבין הצדדים לכך.
- ג. **מאחר שלא ניתן צו על תנאי טרם הדיון, ללא הסכמת המשיב לא ניתן להחליט בעתירה כאילו כבר ניתן צו על תנאי וללא קיום דיון נוסף.**
- ד. מרגע שנדחתה הבקשה למתן צו ביניים בית המשפט אינו מוסמך ליתן צו על תנאי.

תקנה 7 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק התשמ"ד-1984 **הדיון בעתירה**

7. (א) הדיון בעתירה יכול שיהיה על פי צד אחד.

(ב) בית המשפט רשאי להזמין את המשיב לדיון בעתירה אם הוא סבור כי יהיה בכך כדי לסייע לבירורה היעיל והנכון; היה המשיב אדם שהיועץ המשפטי לממשלה רשאי לייצגו לפני בית המשפט לפי כל דין – יוזמן היועץ המשפטי לממשלה לדיון בעתירה.

(1ב) משיב שהוזמן לדיון יגיש לבית המשפט תגובה בכתב לעתירה בשלושה עותקים עבור בית המשפט, וימציא עותק מתגובתו, במישרין, לכל אחד מבעלי הדין, שלושה ימים לפחות לפני המועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט אחרת.

(2ב) בעל דין לא יגיש תשובה לתגובת המשיב אלא ברשות בית המשפט.

(ג) הוזמן המשיב כאמור בתקנת משנה (ב), רשאי בית המשפט, בהסכמת המשיב, לדון ולהחליט בעתירה כאילו כבר ניתן הצו על תנאי.

יישום: בדיון על עתירה למתן צו על-תנאי, בית המשפט יכול לדון בעתירה בנוכחות העותר בלבד, אך הוא רשאי להזמין את המשיב אם הוא חושב שזה יסייע לבירור נכון. אם המשיב מוזמן, עליו להגיש תגובה בכתב לפחות 3 ימים לפני הדיון, אלא אם הורה בית המשפט אחרת.

לעותר אין זכות להגיש תשובה לתגובת המשיב אלא ברשות בית המשפט. אם המשיב מוזמן, בית המשפט רשאי, בהסכמת המשיב, לדון ולהחליט בעתירה כאילו כבר ניתן הצו על-תנאי.

אם הוזמן המשיב לדיון, בית המשפט רשאי לדון ולהחליט בעתירה כאילו ניתן צו על תנאי, אך זאת רק בהסכמת המשיב.

לאחר הדיון, בין בנוכחות שני הצדדים ובין בנוכחות העותר בלבד, רשאי בית המשפט לתת צו על-תנאי או לדחות את העתירה, אך אינו מוסמך לתת צו מוחלט לסיום ההליך, אלא אם המשיב מסכים לכך. במקרה כזה, בית המשפט רשאי לדון בעתירה כאילו כבר ניתן צו על-תנאי, ולהחליט לגופה - לדחותה או לקבלה ולתת צו מוחלט.

2. מהו הדין לעניין דיון בבקשה ההגנה להורות לצד שלישי להמציא לבית המשפט מסמכים שנמצאים ברשותו הנוגעים להליך פלילי שנידון בפניו?
- א. הצגת טיעונים של ההגנה להצדקה לקבלת החומרים תהיה במעמד ההגנה בלבד, אך אם יוחלט על המצאתם הם יוצגו גם לתביעה.
- ב. הצגת הטענות של ההגנה להצדקה לקבלת החומרים תהיה במעמד שני הצדדים, אך אם יוחלט על המצאתם הם יוצגו להגנה בלבד.
- ג. הדיון כולו יתקיים במעמד ההגנה בלבד.
- ד. הדיון כולו יתקיים במעמד שני הצדדים.

סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; ע"פ 3600/18 פלוני נ' מדינת ישראל

צו להמצאת מסמכים ומוצגים [98]

108. בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו.

ע"פ 3600/18 פלוני נ' מדינת ישראל

נקבע עקרון היסוד של הליך הוגן, המחייב דיון במעמד שני הצדדים בכל נושא העשוי להשפיע על ההליך הפלילי, ובכלל זה בקשה להמצאת מסמכים מצד שלישי. עקרון זה מבטיח כי כל צד יוכל להשמיע את טענותיו ולהתמודד עם החומרים המוגשים לבית המשפט, דבר התורם לבירור האמת ולהבטחת צדק משפטי.

יישום: הדיון בבקשה להורות לצד שלישי להמציא מסמכים הנוגעים להליך פלילי יתקיים במעמד שני הצדדים, ההגנה והתביעה. בית המשפט רשאי לצוות על עד או על כל אדם אחר להמציא את המסמכים הנמצאים ברשותו, כפי שפורטו בהזמנה או בצו. כלומר, כל דיון או החלטה בעניין זה יתקיים בנוכחות כל הצדדים המעורבים, כך שגם התביעה וגם ההגנה יוכלו להביע את עמדתם. שימו לב, במעמד הדיון הצדדים לא חשופים לחומרים, הדיון הוא רק בקשה להוצאת הצו להמצאת מסמכים.

הרחבה- ערעור על החלטה על פי סעיף 108, צו להמצאת מסמכים הוא ערעור על החלטה אחרת שלא ניתן לערער עליה במהלך ההליך אלא רק בסוף, במסגרת פסק דין.

3. לאחר שסופי הורשעה בבית המשפט המחוזי ובטרם הסתיימו הטיעונים לעונש, נבצר מהשופט להמשיך לטפל בתיק והוא הועבר לטיפולו של שופט אחר.

מה הדין?

- א. יש לבטל את הכרעת הדין ולגבות ראיות שוב בפני השופט החדש.
- ב. הכרעת הדין תיוותר על כנה, אך על השופט החדש לשמוע שוב את הטיעונים לעונש.
- ג. **השופט החדש רשאי להמשיך במשפט מן השלב שאליו הגיע קודמו.**
- ד. השופט החדש רשאי להמשיך במשפט מן השלב שאליו הגיע קודמו, רק לאחר שנתן הזדמנות לבעלי הדין להשמיע את טענותיהם לעניין.

סעיף 233 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; (ראו גם רע"פ 5193/16 פריבין נ' מדינת ישראל)

המשך משפט בפני שופט אחר [204]

233. כל עוד לא הוחל בגביית ראיות רשאי שופט אחר להמשיך במשפט מן השלב שאליו הגיע קודמו; הוחל בגביית ראיות ונבצר משופט מסיבה כלשהי לסיים את המשפט, רשאי שופט אחר להמשיך במשפט מן השלב שאליו הגיע קודמו, ורשאי הוא, לאחר שנתן הזדמנות לבעלי הדין להשמיע טענותיהם לענין, לנהוג בראיות שגבה קודמו כאילו גבה אותן בעצמו או לחזור ולגבותן, כולן או מקצתן.

יישום:

1. סעיף 233 לחוק סדר הדין הפלילי: עוסק בהמשך ניהול משפט במצב שבו נבצר משופט לסיים את המשפט והוא מוחלף על ידי שופט אחר. כאשר נבצר משופט להמשיך במשפט לאחר שהוחל בגביית ראיות, השופט החדש רשאי להמשיך במשפט מהשלב שבו הופסק על ידי קודמו.
 2. זכויות השופט החדש: השופט החדש יכול להמשיך את הדיון מהשלב שאליו הגיע קודמו. כלומר, הוא יכול להסתמך על הראיות והעדויות שכבר נגבו על ידי השופט הקודם. בנוסף, השופט החדש רשאי להחליט, לאחר ששמע את טענות הצדדים, האם לנהוג בראיות שנגבו כאילו גבה אותן בעצמו או לחזור ולגבותן מחדש, כולן או חלקן.
- התשובה ג' היא הנכונה מכיוון שהחוק מאפשר לשופט החדש להמשיך במשפט מהשלב שאליו הגיע קודמו, ומאפשר לו להחליט כיצד לנהוג בראיות שנגבו על ידי השופט הקודם, ובהתאם לטענות הצדדים בית משפט אינו חייב לתת הזדמנות לבעלי דין אלא רשאי לכן תשובה ד' אינה נכונה.
- שימו לב לחלופות שמחייבות את בית המשפט, לדוגמה במילה "על בית המשפט".

4. אדם ששוטר עצר ללא צו מעצר הובא לפני הקצין הממונה על התחנה.

מהו הדין?

- א. על הקצין הממונה על התחנה להמתין למפקד התחנה טרם שייתן החלטת מעצר בעניינו של האדם.
- ב. על הקצין הממונה על התחנה להמתין לקצין הממונה על החקירות בתחנה טרם שייתן החלטת מעצר בעניינו של האדם.
- ג. על הקצין הממונה להמתין לבואו של סנגורו של האדם טרם שייתן החלטת מעצר בעניינו של האדם.
- ד. **אין חובה על הקצין הממונה על התחנה לבוא לסנגורו של האדם טרם שייתן החלטת מעצר בעניינו של אדם.**

סעיפים 25, 28 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) התשנ"ו – 1996

הבאת עצור לתחנת משטרה

25. (א) שוטר שעצר אדם ללא צו מעצר, יביאו, ללא דיחוי, לתחנת משטרה (להלן – התחנה), ויעבירו לרשות הקצין הממונה על החקירות בתחנה, בהעדרו – למפקד התחנה, ובהעדרם – לקצין הממונה על התחנה (להלן – הקצין הממונה), אלא אם כן מצא, לאחר המעצר, שניתן לשחררו.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי השוטר –
 - (1) להביא את העצור למקום אחר כדי שהעצור יקבל שם טיפול רפואי שהוא נזקק לו באופן דחוף;
 - (2) להשאיר את העצור במקום שבו הוא נעצר או להביאו למקום שבו נדרשת נוכחות השוטר –
 - (1) כאשר נוכחות השוטר באותו מקום דרושה כדי למנוע פגיעה באדם, בבטחון הציבור או בבטחון המדינה;
 - (2) לצורך המשך החקירה כאשר אין באפשרותו של השוטר להביא את העצור לתחנה בעצמו או באמצעות שוטר אחר;
 - (3) להישאר עם העצור במקום המעצר או להביאו למקום האירוע, כאשר טובת החקירה דורשת פעולה דחופה שם, בנוכחות העצור;
 - (4) להביא את העצור למקום אחר כשנוכחותו דרושה שם, כדי למנוע פגיעה מיידית וחמורה בבטחון הציבור או בבטחון המדינה, או מוות או נזק גופני חמור לאדם;
 - (5) להביא את העצור למקום אחר, בהסכמתו, כדי לתפוס ראיה או למנוע השמדתה.
 - (ג) חלפו הנסיבות שמנעו הבאת העצור לתחנה, יובא העצור, ללא דיחוי, לתחנה.
 - (ד) נעדר הקצין הממונה מהתחנה או נבצר ממנו מלדון בשחרורו של עצור, רשאי שוטר שהוסמך לכך בהתאם לפקודות משטרת ישראל, כהגדרתן בסעיף 1 לפקודת המשטרה, לשחרר את העצור לפי הוראות חוק זה; ובלבד שאם הורה על שחרור בערובה, יקבל את אישור הקצין הממונה לערובה ולתנאיה.
 - (ה) שוחרר עצור בערובה לפי סעיף קטן (ד), יראוהו כאילו שוחרר על ידי הקצין הממונה.

שמיעת טענות העצור

28. (א) לא יחליט הקצין הממונה על מעצרו של אדם, על המשך מעצרו או על שחרורו בערובה, ולא יקבע את סוג הערובה, גובהה ותנאיה, בלי שיתן תחילה לאותו אדם הזדמנות להשמיע את דברו, לאחר שהזהירו כי אינו חייב לומר דבר העלול להפלילו, כי כל דבר שיאמר עשוי לשמש ראיה נגדו וכן כי הימנעותו מלהשיב על שאלות עשויה לחזק את הראיות נגדו.

(ב) נכח סניגורו של החשוד, בתחנת המשטרה, במעמד החלטת הקצין הממונה, ישמע אותו הקצין הממונה לפני מתן החלטתו אם ביקש להשמיע דבריו; אין בהוראות סעיף קטן זה לחייב את הקצין הממונה להמתין לבואו של הסניגור או לאפשר פגישה בין החשוד לסניגורו בניגוד להחלטה לפי סעיפים 34 ו-35.

יישום: כאשר אדם נעצר ללא צו מעצר, הקצין הממונה בתחנת המשטרה חייב לשמוע את טענות העצור לפני קבלת החלטה על המשך מעצרו, שחרורו בערובה או קביעת תנאי השחרור.

עם זאת, החוק אינו מחייב את הקצין הממונה להמתין להגעת סניגורו של העצור לפני קבלת ההחלטה. הסעיף מציין כי אם הסניגור נוכח בתחנה במעמד קבלת ההחלטה, יש לשמוע את דבריו, אך אין חובה להמתין לו או לאפשר פגישה עם העצור בניגוד להוראות החוק.

חלופות א' וב' נפסלות, הקצין הממונה לא צריך להמתין למפקיד התחנה או לקצין הממונה על החקירות בתחנה כדי לקבל החלטה על המעצר. יש לקצין הממונה את כל הסמכויות לקבל החלטה על מעצר.

5. פלוני הורשע בבית משפט השלום בביצוע עבירה פלילית כלשהי, ונגזר עליו עונש של 12 חודשי מאסר בפועל. ערעור שהגיש על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי נדחה. פלוני הגיש בקשה לרשות ערעור לבית המשפט העליון, שבה שב וטען כי עונשו חמור יתר על המידה. בחלוף שבוע נדחתה הבקשה על ידי בית המשפט בהחלטה מנומקת בכתב – וזאת ללא קבלת עמדת המדינה או קיום דיון במעמד הצדדים.

מה הדין?

- א. מאחר שנגזר על פלוני עונש של מאסר בפועל, לא ניתן לדחות בקשה לרשות ערעור ללא תשובת המדינה.
- ב. בסמכות בית המשפט לדחות את הבקשה אף ללא תשובת המדינה או קיום דיון במעמד הצדדים.
- ג. בסמכות בית המשפט לדחות את הבקשה ללא תשובת המדינה אך זאת רק לאחר קביעת דיון במעמד הצדדים ושמיעת טענות המדינה בעל פה.
- ד. מאחר שמדובר בבקשת רשות ערעור הנסבה על חומרת העונש, היה בית המשפט העליון חייב להורות על קיום דיון במעמד הצדדים טרם ההכרעה בבקשה.

תקנה 44 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד – 1974

הדיון בבקשה תק' תשנ"ה-1995

44. (א) החליט בית המשפט, לאחר שעייין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד בהחלטה בכתב.
 - (ב) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על טענות לפניו בעל-פה או על תשובה בכתב; החליטה כאמור, יומצאו הבקשה וההחלטה למשיבים על ידי בית המשפט.
 - (ג) הורה בית המשפט על תשובה בכתב, יגישה המשיב תוך חמישה עשר ימים מיום ההמצאה או במועד אחר שקבע בית המשפט; בית המשפט רשאי לקבוע הוראות בענין היקף התשובה; התשובה תיכתב באופן תמציתי ויצויינו בה, במידת הצורך, האסמכתאות שהמשיב מסתמך עליהן.
 - (ד) הגיש אסיר או עציר בקשה בכתב יד או הגיש בקשה במספר עותקים חסר, תודפס או תצולם בבית המשפט, לפי הענין, לשם המצאתה למשיב.
 - (ה) נתקבלה תשובת המשיב בכתב, רשאי בית המשפט להורות על השלמת טענות בעל פה או בכתב.
- יישום:** בית המשפט העליון רשאי לדחות בקשה לרשות ערעור בהחלטה בכתב מבלי לקבל את תשובת המדינה, אם החליט שאין צורך בתשובה. המשמעות היא שהסמכות לדחות את הבקשה מבלי לקיים דיון נוסף ניתנת לבית המשפט לאחר שעייין בבקשה ומצא שאין היא מצריכה תשובה.

6. גלית הגישה תביעה נגד גילי לבית המשפט המחוזי והתביעה התקבלה. גילי ערער על כך לבית המשפט העליון, הדן בערעור בהרכב מורחב של 5 שופטים, וערעורו התקבל ברוב של 4 שופטים מול שופט אחד שהתנגד.

מה באפשרות גלית לעשות כעת?

- א. להגיש בקשת ערעור לבית המשפט העליון. שופט בית המשפט יכריע בבקשה.
- ב. להגיש בקשה לדיון נוסף לבית המשפט העליון. נשיא בית המשפט, או ששופט שהוא ימנה, יכריע בבקשה.
- ג. להגיש בקשה לדיון נוסף לבית המשפט העליון. כדי להכריע בבקשה זו ימנה נשיא בית המשפט בעליון הרכב שיינתן לגביה החלטה.
- ד. הכרעת בית המשפט העליון היא סופית מאחר שניתנה בהרכב מורחב, ולפיכך אין גלית יכולה לעשות דבר.

סעיף 30 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד – 1984, בשא 1481/96 ר' נחמני נ' ד' נחמני

דיון נוסף (ב/8א)-(ג)

30. (א) ענין שפסק בו בית המשפט העליון בשלושה, רשאי הוא להחליט, עם מתן פסק דינו, שבית המשפט העליון ידון בו דיון נוסף בחמישה או יותר.

(ב) לא החליט בית המשפט העליון כאמור בסעיף קטן (א), רשאי כל בעל דין לבקש דיון נוסף כאמור; נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר או שופטים שיקבע לכך, רשאים להיענות לבקשה אם ההלכה שנפסקה בבית המשפט העליון עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה של הלכה שנפסקה בענין, יש, לדעתם, מקום לדיון נוסף.

(ג) בהחלטה שניתנה לפי סעיף קטן (א) או (ב) רשאי בית המשפט או השופט לקבוע את הבעיה שתעמוד לדיון נוסף, ומשעשה כן, לא יקויים הדיון הנוסף אלא באותה בעיה.

בשא 1481/96 ר' נחמני נ' ד' נחמני: נקבע כי המבחן להענקת דיון נוסף אינו מבוסס רק על מספר השופטים שהרכבו את ההרכב, אלא גם על חשיבותה ומשמעותה של ההלכה שנפסקה. במקרה זה, כיוון שהערעור התקבל, גלית יכולה לבקש דיון נוסף, וההחלטה תתקבל על ידי נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר שימונה לצורך כך, בהתאם לסעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט

יישום: גלית יכולה להגיש בקשה לדיון נוסף לבית המשפט העליון, וההחלטה אם לקבל את הבקשה תיעשה על ידי נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר שימונה לצורך כך.

סעיף 30 קובע כי ניתן לבקש דיון נוסף בבית המשפט העליון כאשר העניין נידון בהרכב של שלושה שופטים. הבקשה יכולה להתקבל אם ההלכה שנפסקה עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או אם מפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה יש מקום לדיון נוסף. במקרה זה, הערעור של גילי התקבל ברוב של ארבעה שופטים מול אחד בהרכב של חמישה שופטים, ולכן גלית רשאית להגיש בקשה לדיון נוסף.

ההכרעה בבקשה היא בסמכות נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר או שופטים שיקבע לכך ועל כל החלופה הנכונה ביותר היא ב'.

7. משה הורשע בפסק דין חלוט בתקיפה של יועז. יועז מבקש לתבוע את משה בשל הנזקים שנגרמו לו בגין אותה תקיפה. במסגרת גזר הדין קבע בית המשפט ממצאים ומסקנות חמורים שיועז מבקש שיהיו קבילים בתביעתו האזרחית נגד משה כראיה לכאורה לאמור בהם.

מה הדין?

א. יועז יצטרך להציג ראיות בהליך האזרחי נגד משה כדי להוכיח ולבסס את הממצאים והמסקנות שיפורטו בגזר הדין הפלילי, שכן ממצאים ומסקנות אלו לא ישמשו כראיה לכאורה לאמור בהם.

ב. הממצאים ומסקנות בגזר הדין הפלילי קבילים במשפט האזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם, ומשה לא יוכל לטעון נגדם.

ג. הממצאים והמסקנות בגזר הדין הפלילי קבילים במשפט אזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם, ומשה לא יוכל לטעון נגדם אלא ברשות בית המשפט, מטעמים שיירשמו וכדי למנוע עיוות דין.

ד. יועז נדרש לפנות לשופט בהליך הפלילי בבקשה להורות כי הממצאים והמסקנות בגזר הדין הפלילי יהיו קבילים במשפט האזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם.

סעיף 42 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א - 1971

קבילות פסק דין

42. (א) הממצאים והמסקנות של פסק דין חלוט במשפט פלילי, המרשיע את הנאשם, יהיו קבילים 42 במשפט אזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם אם המורשע או חליפו או מי שאחריותו נובעת מאחריות המורשע, ובכלל זה מי שחב בחובו הפסוק, הוא בעל דין במשפט האזרחי.

(1א) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פסק דין חלוט במשפט פלילי של בית משפט צבאי, כהגדרתו (א) בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז-1967, כפי שהוארך תוקפן ותוקן נוסחן בחוק, מעת לעת.

(ב) הוראות סעיף זה אינן חלות על -

(1) פסק דין של בית משפט עירוני שלא ניתן מאת שופט של בית משפט שלום

(2) ממצאים ומסקנות שבגזר הדין, להבדיל מהכרעת הדין

יישום:

סעיף 42(א) לפקודת הראיות קובע כי הממצאים והמסקנות שבפסק דין חלוט במשפט פלילי, המרשיע את הנאשם, יהיו קבילים במשפט אזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם אם המורשע הוא בעל דין במשפט האזרחי. במקרה שלנו, משה הורשע בתקיפה של יועז, ויועז תובע את משה במשפט אזרחי על הנזקים שנגרמו לו. מכיוון שמה הורשע בפסק דין חלוט במשפט הפלילי, לא ניתן להגיש את הממצאים והמסקנות מהגזר הדין הפלילי במשפט האזרחי כראיה לכאורה.

שימו לב, כי ניתן להגיש את הממצאים והמסקנות שבהכרעת הדין אבל לא את הממצאים והמסקנות שבגזר הדין. לא ניתן להגיש גם א תכתב האישום, פרוטוקול, גזר דין אלא אם בית המשפט ביקש זאת במפורש וזאת לצורך הבהרה.

במקרה שלנו מדובר בהרשעה בפלילים, כך שגזר הדין לא מהווה ראיה לכאורה בתביעה האזרחית, בכפוף לתנאים הנ"ל. הוא יצטרך להגיש ראיות אחריות שהם קבילות כמו את הכרעת הדין.

8. איזה מבין המשפטים הבאים נכון בנוגע לסמכות בית משפט לבטל או לאשר פסק בוררות?

- א. בית המשפט מוסמך לאשר או לבטל חלק בפסק הבוררות שהוגשה לגביו בקשה לביטול או לאישור.
- ב. בית המשפט מוסמך לבטל רק חלק בפסק בוררות שהוגשה לגביו בקשה לביטול, אך מוסמך לאשר גם חלק מספק בוררות שלא הוגשה לגביו בקשה לאישור.
- ג. בית המשפט מוסמך לבטל רק חלק בפסק בוררות שהוגשה לגביו בקשה לביטול, אך מוסמך לבטל גם חלק מספק בוררות שלא הוגשה לגביו בקשה לאישור.
- ד. הוגשה בקשה לבטל חלק מפסק בוררות, מוסמך בית המשפט לאשר או לבטל גם חלק בפסק בוררות שלא הוגשה לגביו בקשה לביטול או לאישור.

סעיף 24 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968; רע"א 7819/23 אלדר נ' סיאני

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה:

- (1) לא היה הסכם בוררות בר-תוקף,
- (2) הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין,
- (3) הבורר פעל ללא סמכות או שחרג מהסמכויות הנתונות לו לפי הסכם הבוררות,
- (4) לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו,
- (5) הבורר לא הכריע באחד העניינים שנמסרו להכרעתו,
- (6) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לתת נימוקים לפסק והבורר לא עשה כן,
- (7) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לפסוק בהתאם לדין והבורר לא עשה כן,
- (8) הפסק ניתן לאחר שעברה התקופה לנתינתו,
- (9) תכנו של הפסק מנוגד לתקנת הציבור,
- (10) קיימת עילה שעל פיה היה בית משפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו ערעור עוד.

רע"א 7819/23 אלדר נ' סיאני :

בית המשפט דן בסמכותו הרחבה להתערב בפסקי בוררות, כולל בחלקים שלא נכללו בבקשה המקורית.

יישום: המשפט רשאי לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, על פי בקשת בעל-דין מאחת העילות המפורטות בסעיף. מכאן, כאשר הוגשה בקשה לביטול חלק מפסק בוררות, בית המשפט מוסמך גם לדון ולהחליט באישור או ביטול חלקים אחרים של הפסק, אף אם לא הוגשה בקשה לגביהם במקור. התשובה הנכונה היא ד', שכן בית המשפט מוסמך לאשר או לבטל גם חלקים מפסק הבוררות שלא הוגשה לגביהם בקשה מפורשת לאישור או ביטול. זאת בהתאם לסמכותו הרחבה שמעניק סעיף 24 לחוק הבוררות לבית המשפט.

9. מיה, עורכת דין במקצועה, הגישה תביעה לבית המשפט לתביעות קטנות.

מהו הדין?

א. על בית המשפט להעביר את התביעה לבית משפט השלום.

ב. בית המשפט רשאי, בהתאם למכלול נסיבות העניין, לבחון מתן היתר ייצוג לצד שאינו מיוצג או ליידע אותו בדבר אפשרות זו.

ג. על בית המשפט להציג מיוזמתו לבעל הדין שאינו מיוצג את האפשרות לבקש היתר או ייצוג או לבחון אם יש מקום ליתן היתר כאמור.

ד. בית משפט לתביעות קטנות אינו רשאי לדון בתובענה אלא מטעמים מיוחדים שירשמו.

סעיף 63 לחוק בתי המשפט (נסוח משולב), התשמ"ד 1984, רע"א 5234/17 דרייבר ישראל נ' עו"ד אלירן ג'נח

ייצוג [6/ת]

63. (א) ייצוג בעל דין בבית משפט לתביעות קטנות על ידי עורך דין יהיה רק ברשות בית המשפט ומטעמים מיוחדים שיירשמו; בעל דין רשאי, ברשות בית המשפט, להיות מיוצג על ידי ארגון שקבע לענין זה שר המשפטים, ובמקרה זה ירשה בית המשפט לבעל הדין שכנגד להיות מיוצג כפי שיוורה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), יכול אדם, באישור בית המשפט לתביעות קטנות, לייצג בעל דין בבית משפט לתביעות קטנות, אם בעל הדין ייפה את כוחו לכך וייפוי הכוח הוגש לבית המשפט לתביעות קטנות; אין לייצג אדם לפי סעיף קטן זה—

(1) אם המייצג עוסק בייצוג בדרך קבע;

(2) אם הייצוג נעשה במהלך הרגיל של עסקיו של המייצג;

(3) אם הייצוג נעשה בתמורה.

רע"א 5234/17 : בית המשפט לתביעות קטנות נועד להיות מסגרת פשוטה ונגישה לכלל הציבור, ללא הצורך בייצוג משפטי, ולכן קיימת הגבלה על ייצוג עורכי דין בהליך זה. עם זאת, החוק מאפשר לבית המשפט, בנסיבות מסוימות ובהתאם לשיקול דעתו, לאפשר ייצוג של הצדדים, במיוחד אם הצד השני אינו מיוצג.

יישום: כאשר עורך דין מגיש תביעה לבית המשפט לתביעות קטנות, בית המשפט רשאי, בהתאם לנסיבות, לשקול מתן היתר לייצוג משפטי לצד שאינו מיוצג או ליידע אותו על אפשרות זו. המטרה היא להבטיח שההליך יהיה הוגן ושוויוני, במיוחד כשהצד השני לא מיוצג על ידי עורך דין. כאשר עו"ד מגיש תביעה לבית הבית המשפט לתביעות קטנות, ראוי לעשות גילוי נאות ולעדכן את בית המשפט כי התובע הוא עו"ד.

10. הכנסת חוקקה את חוק יסוד: השופטים, ולפיו סוכס משכורת שופטי בית המשפט העליון יוקפא לעשור הקרוב. נגד החוק הוגשה עתירה לבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק.

מה הדין?

- א. שופטי בית המשפט העליון בדימוס יישבו בדין.
- ב. שופטי בית המשפט בעליון יישבו בדין בהרכב מלא בלבד.
- ג. יישבו בדין שלושת שופטי בית המשפט העליון הבכירים – הנשיאה, המשנה לנשיאה והוותיק אחריהם.
- ד. כל שופט בין משפט עליון יכול לשבת בדין.

סעיף 77א לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

עילות פסלות

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

- (1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;
 - (2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;
 - (3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת;
- לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו; "בן משפחה מדרגה ראשונה" בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו; "עד מרכזי" – עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(2א)

על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (1א)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(1ב) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (א1)(1) או (2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53ב לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית המשפט להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; התיר בית המשפט את הייצוג כאמור, לא ישב בדיון השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

יישום:

עקרון אי-המשוא פנים: סעיף 77א לחוק בתי המשפט קובע עילות פסלות שבהן שופט אינו רשאי לשבת בדיון אם קיימות נסיבות העלולות ליצור חשש ממשי למשוא פנים, כמו במקרה שבו יש לו עניין כספי או אישי בהליך, או במקרה שבו הוא קרוב משפחה של אחד מהצדדים להליך.

תחולת העילות: אין חובה כללית לפסול שופט עליון מישיבה בדיון רק בשל חקיקה שמשפיעה על שכרם של השופטים, אלא אם מתקיימות עילות פסלות כפי שמפורטות בחוק. במילים אחרות, כל שופט בבית המשפט העליון יכול לשבת בדיון כל עוד לא מתקיימת אחת מעילות הפסלות שבחוק.

העדר עילת פסלות ספציפית: במקרה שהובא לפנינו, אין בהכרח עילה לפסול את כל שופטי בית המשפט העליון רק בשל כך שהחוק הנדון משפיע על שכרם. מאחר ואין עילה לפסילה אוטומטית, כל שופט בבית המשפט העליון יכול לשבת בדיון.

לכן, על פי החוק, כל שופט בבית המשפט העליון יכול לשבת בדיון במקרה שבו הוגשה עתירה נגד חוק המשפיע על שכרם של השופטים, אלא אם קיימת עילת פסלות קונקרטית הנובעת מהנסיבות האישיות של אותו שופט. נושא השכר של השופטים הוא סוגיה שרלוונטית לכל השופטים ולכן במקרה הזאת אין עילת פסלות לאף אחד מהשופטים.

11. בית המשפט קבע כי נאשם אינו כשיר לעמוד לדין פלילי לפי חוק טיפול בחולי נפש.

מה הדין?

- א. בית המשפט יפסיק את ההליכים נגד הנאשם מטעמים מיוחדים שיירשמו; אולם רק אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה.
- ב. בית המשפט רשאי להפסיק את ההליכים נגד הנאשם; אולם רק אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה.
- ג. **בית המשפט יפסיק את ההליכים נגד הנאשם; אולם אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיוזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.**
- ד. בית המשפט רשאי להפסיק את ההליכים נגד הנאשם; אולם אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה מטעמים מיוחדים שיירשמו.

סעיף 170 לחוק הסדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982

נאשם שאינו מסוגל לעמוד בדין [152א(א)-(ג)] (תיקון מס' 76) תשע"ז-2017

170. (א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19ב(1) לחוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), תשכ"ט-1969, שנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיוזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם – שלא מחמת היותו חולה נפש לאו-בר-עונשין – יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיק גם לפני תום בירור האשמה.

(ג) החלטת בית המשפט לפי סעיף קטן (ב) ניתנת לערעור.

יישום:

העמדה לדין: כאשר בית המשפט קובע שנאשם אינו כשיר לעמוד לדין עקב מחלת נפש או מוגבלות שכלית, יש להפסיק את ההליכים הפליליים נגדו. שימו לב, שמדובר במקרה שלבית המשפט אין שיקול דעת הוא חייב להפסיק את ההליך ואינו רשאי. על כן חלופות ב' וד' נפסלות.

בירור האשמה: יחד עם זאת, אם הסנגור של הנאשם מבקש לבדוק את אשמתו של הנאשם, בית המשפט מחויב לברר את האשמה. יתרה מכך, בית המשפט רשאי, מיוזמתו ולפי שיקול דעתו, לברר את אשמתו של הנאשם גם אם הסנגור לא ביקש זאת, בתנאי שיש לכך טעמים מיוחדים שיירשמו בפרוטוקול.

זכות בית המשפט: התשובה ג' נכונה מפני שהיא משקפת במדויק את ההליך הנדרש לפי החוק: בית המשפט יפסיק את ההליכים במקרה שנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, אך אם תתבקש בדיקת אשמה מצד הסנגור, בית המשפט יברר את האשמה ואף רשאי לעשות זאת מיוזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

12. רועי, בן 16, שדד בנק יחד עם חברו ברק, בן 21. הפרקליטות מעוניינת להגיש נגדם כתב אישום משותף כמבצעים בצוותא.

מה הדין?

א. **העמדתם לדין של רועי וברק יחד טעונה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה.**

ב. אין אפשרות להעמיד את רועי וברק לדין יחד.

ג. כתב האישום חייב להיות נידון בפני בית משפט לנוער.

ד. עניינם של השניים יידון רק בפני שופט בית משפט שלום אשר יש לו הסכה לדון כשופט נוער.

סעיף 4 לחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971

שפיטת קטין ובגיר יחד

4. (א) אין להעמיד לדין קטין יחד עם אדם שאינו קטין אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

(ב) הואשם קטין יחד עם אדם שאינו קטין, רשאי בית משפט שאינו לנוער, לאחר שמיעת בעלי הדין, לדון בענין; החליט בית המשפט לעשות כן, ינהג כלפי הקטין כאילו היה בית משפט לנוער ויהיו לו הסמכויות של בית משפט לנוער לפי חוק זה; החליט בית המשפט לא לדון בענין, יצווה על הפרדת משפטו של הקטין ויעבירו לבית משפט לנוער.

יישום:

העמדה לדין ביחד: אין להעמיד לדין קטין יחד עם אדם שאינו קטין אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. הסיבה לכך היא שמערכת המשפט מבקשת להגן על זכויות הקטין ולהבטיח שהוא יטופל במסגרת משפטית שמתאימה לגילו ולמצבו.

במקרה הנדון: רועי, בן 16, נחשב לקטין לפי החוק, וברק, בן 21, נחשב לבגיר. כדי להגיש כתב אישום משותף נגדם כמבצעים בצוותא, הפרקליטות חייבת לקבל את הסכמת היועץ המשפטי לממשלה, שכן מדובר בהעמדת קטין ובגיר לדין יחדיו.

תוצאה אפשרית: אם תתקבל הסכמת היועץ המשפטי לממשלה, ההליך המשפטי יכול להמשיך ביחד, ובית המשפט ידון בעניין בהתאם לסמכויותיו, וייתיחס לקטין לפי העקרונות והסמכויות של בית משפט לנוער, גם אם הדיון מתקיים בבית משפט שאינו לנוער.

התשובה א' נכונה כי היא מבוססת על דרישת החוק להעמיד לדין קטין ובגיר יחד רק עם הסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

13. ביום 01.05.2018 חתמו הדיירים ברחוב עמיצור 21 על הסכם לביצוע פרויקט חברה קבלנית (להלן: החברה). החברה התחייבה להנפיק היתר בנייה תוך שנתיים. ביום 01.05.2022 שלחו הדיירים הודעת ביטול להסכם לאחר שהחברה לא עמדה בהתחייבותה להנפקת היתר בנייה. החברה מצידה טענה כי התנהלות הדיירים היא שעכבה את הנפקת ההיתר. בהתאם לסעיף בוררות בהסכם בין הצדדים נידון עניינם בפני בוררת. בכתב ההסכמה לבוררות שעלו חתמו הצדדים התחייבה הבוררת לתת פסק דין בתוך חצי שנה. הדיונים בפני הבוררת הסתיימו בתוך 3 חודשים, אך רק לאחר שנתיים לאחר מכן ניתן פסק הבוררות אשר הצדיק את טענות הדיירים בדבר זכאותם לבטל את החוזה. לאחר מתן פסק הדין החברה מעוניינת לבטל את פסק הבוררות בטענה כי ניתן באיחור.

מה הדין?

- א. לא ניתן להגיש בקשה לביטול פסק בוררות בעילה זו כאשר הצדדים פנו לבוררות מוסכם לפי תניית בוררות מוסכמת בחוזה.
- ב. לא ניתן להגיש בקשה לביטול פסק דין שניתן שלא במועד אלא אם בעל הדין שמר לעצמו בהודעה בכתב לבורר לפני מתן הפסק את הזכות לטעון טענה זו.
- ג. פסק בוררות שניתן שלא במועדו בטל מאליה גם ללא צורך בהגשת ביטול.
- ד. בית המשפט רשאי לבטל פסק בורר שניתן שלא במועדו רק אם היה סבור שאיחור במתן הפסק הוביל לעיוות דין.

סעיפים 24. 26 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה:

- (1) לא היה הסכם בוררות בר-תוקף;
- (2) הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין;
- (3) הבורר פעל ללא סמכות או שחרג מהסמכויות הנתונות לו לפי הסכם הבוררות;
- (4) לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו;
- (5) הבורר לא הכריע באחד העניינים שנמסרו להכרעתו;
- (6) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לתת נימוקים לפסק והבורר לא עשה כן;
- (7) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לפסוק בהתאם לדין והבורר לא עשה כן;
- (8) הפסק ניתן לאחר שעברה התקופה לנתינתו;
- (9) תכנו של הפסק מנוגד לתקנת הציבור;
- (10) קיימת עילה שעל פיה היה בית משפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו ערעור עוד.

סייגים לביטול הפסק

26. (א) בית המשפט רשאי לדחות בקשת ביטול על אף קיומה של אחת העילות האמורות בסעיף 24, אם היה סבור שלא נגרם עיוות דין.

(ב) לא יבטל בית המשפט את פסק הבוררות כולו, אם ניתן לבטלו בחלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר.

(ג) **לא תישמע טענה של בעל-דין שפסק הבוררות ניתן שלא במועדו, אלא אם שמר לעצמו, בהודעה בכתב לבורר לפני מתן הפסק, את הזכות לטעון טענה זו.**

יישום:

1. פסק הבוררות שניתן לאחר שעברה התקופה שהוגדרה בהסכם בין הצדדים, לא יכול להיות עילה לביטול פסק הבוררות, היום וזאת עילה שאינה מנויה בסעיף 24 לחוק הבוררות.
2. בעל דין לא יוכל לטעון לפסילת הפסק על בסיס האיחור במתן הפסק, אלא אם הוא שמר לעצמו את הזכות לטעון זאת בהודעה בכתב לבורר לפני מתן הפסק.

המקרה המתואר: במקרה זה, הדיירים והחברה הסכימו במסגרת הסכם הבוררות שפסק הדין יינתן תוך חצי שנה. למרות שהבוררת נתנה את פסק הדין רק לאחר שנתיים, החברה לא יכולה לטעון לפסילת הפסק על בסיס האיחור, אלא אם היא שמרה לעצמה את הזכות לטעון זאת בהודעה בכתב לפני מתן הפסק.

14. דורית הגישה בקשה לאישור תובענה ייצוגית. בשלב הדיונים בבקשת האישור לקתה בדום לבה ונפטרה.

מה הדין?

א. יורשיה של דורית נכנסים לנעליה וימשיכו לנהל את התובענה בשמה.

ב. **בית המשפט רשאי להורות על מחיקת בקשת האישור; או להורות על מינוי מבקש חלופי, אם מצא בית המשפט כי יש טעם ותועלת מבחינת הקבוצה בהמשך ניהול ההליך.**

ג. בית המשפט רשאי להורות כי בא כוחה של דורית, אשר הגיש את הבקשה בשמה, ימשיך בניהול ההליך כמות שהוא, אם מצא כי יש טעם ותועלת מבחינת הקבוצה בהמשך ניהול ההליך.

ד. על הקבוצה לפנות לבית המשפט בבקשה למינוי תובע מייצג חלופי. ללא פנייה יזומה מאת הקבוצה יהיה על בית המשפט למחוק את בקשת האישור.

סעיפים 4, 16 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו – 2006, (ראו גם רע"א 2937/18)

מי רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית ובשם מי

4. (א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:

- (1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;
- (2) רשות ציבורית בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), שבתחום אחת המטרות הציבוריות שבהן עוסקת הרשות הציבורית – בשם קבוצת בני אדם אשר אותה תביעה או אותו ענין, מעוררים שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עמה;
- (3) ארגון בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), שבתחום אחת המטרות הציבוריות שבהן עוסק הארגון – בשם קבוצת בני אדם אשר אותה תביעה או אותו ענין מעוררים שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עמה, ובלבד שבית המשפט שוכנע כי, בנסיבות הענין, קיים קושי להגיש את הבקשה בידי אדם כאמור בפסקה (1); ואולם, המועצה הישראלית לצרכנות כהגדרתה בחוק המועצה הישראלית לצרכנות, התשס"ח-2008, תהיה רשאית להגיש בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, אף אם אין קושי להגיש את הבקשה בידי אדם כאמור בפסקה (1).

(ב) לענין סעיף זה, כאשר אחד מיסודות העילה הוא נזק –

- (1) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)(1) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק;
- (2) בבקשה לאישור שהוגשה בידי רשות ציבורית כאמור בסעיף קטן (א)(2) או בידי ארגון כאמור בסעיף קטן (א)(3) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם נזק לחבר הקבוצה או כי קיימת אפשרות סבירה שנגרם נזק לקבוצה שבשמה הוגשה הבקשה.

הסתלקות מבקשה לאישור או מתובענה ייצוגית

16 (ג) הסתלק מבקש, תובע מייצג או בא כוח מייצג מבקשה לאישור או מתובענה ייצוגית או שביט המשפט מצא שנבצר מאחד מאלה להמשיך בתפקידו בבקשה או בתובענה, לא יהיה בכך כדי להשפיע על המשך ניהול הבקשה לאישור או התובענה הייצוגית בידי מבקש אחר, תובע מייצג אחר או בא כוח מייצג אחר, לפי הענין.

רע"א 2937/18: בית המשפט העליון קבע כי במקרים שבהם המבקש נפטר במהלך ניהול בקשת האישור, יש לבית המשפט סמכות להורות על מחיקת הבקשה או למנות מבקש חלופי, כל עוד מצא שיש בכך טעם ותועלת מבחינת הקבוצה. ההחלטה מתקבלת בהתאם למצב הקונקרטי ולאחר בחינת האינטרסים של הקבוצה.

יישום:

1. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות: סעיף זה קובע מי רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית. כשמדובר במבקש פרטי, כמו דורית, שחייו נקטעו, החוק אינו מחייב את יורשיו להמשיך בהליך בשמה. במקום זאת, יש להתמקד בטובת הקבוצה שהמבקש מייצג.
2. במקרה שבו דורית נפטרה במהלך ניהול הבקשה לאישור התובענה הייצוגית, בית המשפט רשאי להורות על מחיקת בקשת האישור או על מינוי מבקש חלופי, אם מצא שיש בכך תועלת לקבוצה. אין חובה שבית המשפט יורה על המשך ההליך באמצעות יורשיה של דורית, אלא הוא יכול לבחור פתרון אחר בהתאם לנסיבות.
3. במקום דורית אפשר למנות מבקש חלופי, אך בא כוחה לא יכול לשמש כמבקש חלופי. על כן החלופה הנכונה היא ב'.

15. יחזקאל העתיק ממורן חלקים נרחבים מתוכנה ייחודית שיצרה מורן אשר מאפשרת למעסיקים המחפשים עובדים סינון לצורך דיוק מיטבי בהתאמת עובד למשרה, מבלי לבחון את כל קורות בחיים הנשלחים למשרה. מורן מעוניינת להגיש נגד יחזקאל תביעה כספית בסך 45,000 ₪, וכן צו מניעה אשר ימנע מיחזקאל להשתמש בתוכנה וצו עשה שיורה ליחזקאל לפרט את כל השימושים המפרים אשר ביצע בתוכנה והרווח המופק מהם.

לאיזה ערכאה יש להגיש את התביעה?

- א. בית המשפט המחוזי.
- ב. בית משפט השלום.
- ג. על מורן לפצל את התביעה ולהגיש את התביעה הכספית לבת משפט השלום ואת התביעה לצווי מניעה ועשה לבית המשפט המחוזי.
- ד. הסמכות תקבע על פי שווי התביעה אשר נגזר משווים המוערך המצטבר של הסעדים הנתבעים במסגרתה.

סעיפים 40. 51 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984, רע"א 6500/19 גבריאלי נ' אשד

הסמכות [18/ב]

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:
 - (1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ה; ואולם –
 - (א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו היתה מוגשת התביעה שכנגד, יהיה שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בהעברה עולים על הפגיעה בעניינו של אדם אחר שהוא צד לתובענה;
 - (ב) היתה התביעה שכנגד בסמכות המחלקה הכלכלית כאמור, רשאי בית המשפט להעביר אליה את התביעות, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי;

- א(1) עתירה מינהלית, ערעור מינהלי, תובענה מינהלית, עניין מינהלי ועניין אחר, לפי סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000;
- (2) כל ענין שאיננו בסמכותו הייחודית של בית דין אחר; בענין הנתון לסמכותו המקבילה של בית דין אחר, יהיה בית המשפט המחוזי מוסמך לדון כל עוד אין אותו בית דין דן בו ואם הענין אינו נתון בסמכותו של בית משפט שלום;
- (3) ערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי משפט השלום.
- (4) תביעה בענייני קניין רוחני, הכרוכה בתביעה בענייני קניין רוחני שהיא בסמכות בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נושא התביעה אינו עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, תביעה בענייני קניין רוחני – "תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:
- (א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;
- (ב) (נמחקה)
- (ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;
- (ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;
- (ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;
- (ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;
- (ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;
- (ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;
- (ט) חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999.
- (י) חוק העיצובים, התשע"ז-2017;
- הסמכות [ב/28]**
51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:
- (2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין.

יישום:

1. בית משפט השלום מוסמך לדון בתביעות אזרחיות כאשר סכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2.5 מיליון ש"ח. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתביעות שאינן בסמכותו של בית משפט השלום.
 2. בסעדים של קניין רוחני, שהתביעה כוללת גם סעד כספי וגם סעדים שאינם כספיים, כמו צו מניעה וצו עשה, יש להעריך את השווי הכולל של התביעה על מנת לקבוע לאיזו ערכאה יש להגיש אותה. פסיקת בית המשפט העליון בעניין **רע"א 6500/19 גבריאל נ' אשד**: בית המשפט קובע שהסמכות נקבעת לפי השווי הכולל של כל הסעדים המבוקשים, ולא רק לפי הסעד הכספי הנקוב.
- במקרה של מורן ויחזקאל, מורן תובעת סכום כספי של 45,000 ש"ח, ומבקשת בנוסף גם צווים שאינם כספיים: צו מניעה וצו עשה. מכיוון שהסכום הכספי של התביעה נמוך מ-2.5 מיליון ש"ח, ייתכן שמדובר בתביעה בסמכותו של בית משפט השלום. עם זאת, יש להעריך את השווי המצטרף של כל הסעדים המבוקשים, כולל שווי הצווים, כדי לקבוע את הסמכות העניינית.
- אם שווי התביעה הכולל (הסכום הכספי ושווי הסעדים הלא כספיים) עולה על 2.5 מיליון ש"ח, התביעה תהיה בסמכות בית המשפט המחוזי. אך אם השווי הכולל נמוך מסכום זה, הסמכות תהיה בידי בית משפט השלום. שימו לב – לא מדובר בפיצול סעדים בגלל שמדובר בקניין רוחני, לא מפצלים את הסעדים אלא מגישים ביחד. בנוסף, במידה ואם היה נתון כי לא ניתן להעריך את השווי הכולל של שני הסעדים ביחד רק אז היה ניתן להגיש את התביעה לבית משפט המחוזי והתובע היה צריך להוכיח את תביעתו בפני בית המשפט המחוזי למה הוא לא הצליח לעשות הערכת שווי.

16. ירון מתגורר בתחומי המועצה המקומית פטישים בדרום. במשך 3 שנים המועצה מטילה על התושבים אגרת שמירה מיוחדת בשל העסקת כיתת כוננות נרחבת עקב המצב הבטחוני. ירון מעוניין להגיש נגד המועצה תביעה ייצוגית להשבת הכספים ששולמו למועצה במסגרת אגרת השמירה.

מה הדין?

- א. את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית יש להגיש לבית המשפט המחוזי. אין חובת פנייה מוקדמת למועצה טרם הגשת הבקשה.
- ב. את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית יש להגיש לבית משפט לעניינים מנהליים. אין חובת פנייה מוקדמת למועצה טרם הגשת הבקשה.
- ג. את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית יש להגיש לבית המשפט המחוזי. יש חובת פנייה מוקדמת למועצה טרם הגשת הבקשה.
- ד. את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית יש להגיש לבית משפט לעניינים מנהליים. יש חובת פנייה מוקדמת למועצה טרם הגשת הבקשה.

סעיפים 3, 5 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006; סעיף 2 לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000, דנ"מ 5519/15 יונס נ' מי הגליל

הגשת תובענה ייצוגית

3. (א) לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית; על אף האמור, לא תוגש נגד רשות תובענה ייצוגית לפיצויים בגין נזק שנגרם על ידי צד שלישי, שעילתה הפעלה או אי הפעלה של סמכויות פיקוח, הסדרה או אכיפה של הרשות ביחס לאותו צד שלישי; בסעיף קטן זה ובסעיפים 5(ב), 9 ו-21, "רשות" – כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.

(ב) הגשת תובענה ייצוגית טעונה אישור בית המשפט, ויחולו על הגשתה וניהולה ההוראות לפי חוק זה.

הגשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית

5. (א) (1) מי שמבקש להגיש תובענה ייצוגית יגיש לבית המשפט בקשה בכתב לאישור התובענה הייצוגית ויצרף אליה את נוסח התובענה (בחוק זה – בקשה לאישור); השר רשאי לקבוע הוראות בדבר אופן הגשת בקשה לאישור, הפרטים שיש לכלול בה והמסמכים שיש לצרף אליה; (2) בטרם הגשת בקשה לאישור, יבדוק המבקש בפנקס אם רשומה בו בקשה לאישור או תובענה ייצוגית, שהיא תלויה ועומדת, אשר השאלות המהותיות של עובדה או משפט המשותפות לחברי הקבוצה המתעוררות בה, כולן או חלקן, זהות או דומות בעיקרן לשאלות כאמור המתעוררות בבקשתו לאישור; מצא המבקש כי רשומה בפנקס בקשה לאישור או תובענה ייצוגית כאמור, יציין בבקשתו לאישור את פרטיה.

(ב) (1) בקשה לאישור תוגש לבית המשפט אשר לו הסמכות העניינית והמקומית לדון בתובענה הייצוגית אם תאושר, ולענין הסמכות העניינית, יראו את סכום התביעה או שווי נושאה כסכום או כשווי המצטבר של תביעותיהם של כל הנמנים עם הקבוצה שבשמה מוגשת הבקשה לאישור; (2) בקשה לאישור נגד רשות בתביעה שעילתה החלטה של הרשות ושהסעד המבוקש בה הוא פיצויים או השבה, לרבות השבת סכומים שגבתה הרשות כמס, אגרה או תשלום חובה אחר, תוגש לבית משפט לעניינים מנהליים; בסעיף קטן זה, "החלטה של רשות" – כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.

יישום:

1. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006:
 - קובע כי תובענה ייצוגית תוגש רק במקרים המפורטים בתוספת השנייה לחוק או במקרים שנקבעו בהוראת חוק מפורשת.
 - התביעה של ירון להשבת כספים שנגבו על ידי המועצה במסגרת אגרת שמירה נופלת תחת הקטגוריה של השבה של סכומים שנגבו על ידי רשות מקומית, ולכן היא ניתנת להגשה כתובענה ייצוגית.

2. סעיף 5(ב) לחוק תובענות ייצוגיות :

- קובע כי בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד רשות בתביעה שעילתה החלטה של הרשות ושעניינה השבה של סכומים שגבתה הרשות כמס, אגרה או תשלום חובה אחר, תוגש לבית משפט לעניינים מנהליים.
- במקרה זה, ירון מבקש להשיב כספים שנגבו על ידי המועצה המקומית (רשות) במסגרת אגרת שמירה, ולכן הבקשה לאישור תובענה ייצוגית צריכה להיות מוגשת לבית המשפט לעניינים מנהליים.

3. סעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000 :

- מגדיר את סמכותו של בית המשפט לעניינים מנהליים לדון בתביעות נגד רשויות מקומיות, כולל בקשות להשבת כספים שנגבו על ידי הרשות.
- התביעה של ירון נופלת בתוך תחום סמכות זו, ולכן בית המשפט לעניינים מנהליים הוא הערכאה המתאימה לדון בה.

4. פסיקת בית המשפט העליון בעניין דני"מ 5519/15 יונס נ' מי הגליל :

- מחזקת את הכלל לפיו תובענות ייצוגיות כנגד רשויות מקומיות להשבת כספים שנגבו בתור מסים או אגרות שגבתה הרשות, יידונו בבית המשפט לעניינים מנהליים.

5. אין בחוק חובת פניה מוקדמת למועצה.

התשובה הנכונה מבין החלופות היא ב'.

17. דני הגיש נגד רני, מני ושני – בעליה של חברת פרסום (להלן: החברה) – תביעה לאכיפת עסקת מכר שנכרתה ולפיה תימכר החברה לדני. בעליה של החברה מתכחשים לעסקה באמצעות מגוון טענות. במסגרת ההליך המשפטי שמתנהל בין הצדדים הגיש התובע (דני) תצהירי עדות ראשית בכתב מטעמו ומטעם זוגתו שליוותה אותו בעסקה, ואילו מטעם הנתבעים הוגשו שלוש תצהירי עדות ראשית – מטעם רני (שמחזיק ב-55% ממניות החברה), מטעם מני (שמחזיק ב-40% ממניות החברה) ומטעם שני (שמחזיק ב-5% ממניות החברה). בסמוך לתחילת שמיעת העדויות בבית המשפט הודיע בא כוח הנתבעים כי תצהירו של שני יימחק מהתיק וכי שני לא יעיד מטעם הנתבעים. לנוכח הודעה זו מבקש בא כוחו של דני לזמן את שני כעד מטעמו של התובע (דני) וכן לחקור אותו בחקירה נגדית.

מה הדין?

- א. בא כוחו של דני רשאי לזמן את שני כעד מטעם התובע, ואולם יהיה רשאי לחקור את שני רק בחקירה ראשית היות שמדובר בבעל דין שכנגד שאינו מרכזי לנוכח אחזקותיו המעטות בחברה.
- ב. בא כוחו של דני אינו רשאי לזמן את שני כעד מטעם התובע היות שמדובר בבעל דין שכנגד שנתבע בעצמו בהליך המשפטי.
- ג. בא כוחו של דני רשאי לזמן את שני כעד מטעמו של התובע, ואולם יהיה רשאי לחקור את שני בחקירה נגדית רק אם שני יוכרז ע"י בית המשפט כעד עוין.
- ד. בא כוחו של דני רשאי לזמן את שני כעד מטעמו של התובע וכן רשאי לחקור את שני בחקירה נגדית.

תקנות 1, 67 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט – 2018, רע"א 7143/21 אריה בוריסני נ' יחזקאל קרטינ

חלק א': עקרונות יסוד

מטרות התקנות

1. מטרות תקנות סדר הדין האזרחי הן לקבוע סדר דין לניהול ההליכים האזרחיים בבית המשפט, ליצור ודאות דיונית, למנוע שרירותיות ולהגשים את העקרונות החוקתיים העומדים ביסודו של הליך שיפוטי ראוי והוגן, כדי להגיע לחקר האמת, ולהשיג תוצאה נכונה ופתרון צודק של הסכסוך.

דרך הבאת הראיות

67. (א) בית המשפט יחליט אם העדויות הראשיות יישמעו בעל פה או בכתב; בהחלטתו לגבי אופן שמיעת העדויות ישקול בית המשפט, בין השאר, את היקף הראיות בכתב ובעל פה, את מורכבותה של התביעה וטיב הסכסוך בין הצדדים תוך מתן עדיפות לשמיעת עדויות בעל פה, אם יש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.

(1א) הורה בית המשפט על הגשת עדות ראשית בכתב, ולא הגיש בעל הדין תצהיר של עד כאמור, רשאי בית המשפט, בלי לגרוע משאר סמכויותיו, להורות כי לא יורשה בעל הדין להביא את העד או להוכיח את העובדה, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי התצהיר לא הוגש מסיבות מוצדקות.

(ב) בלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (א), בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים ובתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי, תינתן עדיפות למתן עדות בכתב אם יש בכך כדי לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון.

(ג) לאחר שהוזהר העד כדן, בעל הדין שזימן את העד יחקרוהו בחקירה ראשית ובעל הדין שכנגד רשאי לחקור את העד בחקירה נגדית; בעל הדין שזימן את העד רשאי לחזור ולחקור אותו בחקירה חוזרת, לגבי עניינים הנובעים מהחקירה הנגדית שנותרה לגביהם אי-בהירות; לעניין תקנת משנה זו, בעל דין שכנגד – "כל בעל דין המצוי בחזית מחלוקת מהותית עם בעל הדין שזימן את העד או שבית המשפט התיר לו לחקור את העד בחקירה נגדית.

יישום:

על פי תקנה 67(ג), כאשר בעל דין מזמן עד מטעם הצד השני (בעל דין שכנגד), הוא רשאי לחקור אותו בחקירה נגדית. החקירה הנגדית נועדה לגילוי האמת ולבחינת אמינותו של העד, והיא אפשרית כאשר העד המצוי בחזית מחלוקת מהותית עם הצד המזמן.

במקרה המתואר, שני הוא אחד מהנתבעים בתביעה, ולכן הוא מצוי בחזית מחלוקת מהותית עם דני, התובע. כאשר הנתבעים מחקו את תצהירו של שני והחליטו לא להעמידו לעדות מטעמים, דני יכול לזמן אותו כעד מטעם התביעה. מאחר ושני הוא בעל דין שכנגד, דני רשאי לחקור אותו בחקירה נגדית, וזה מה שמאפשר לו לנסות ולערער את גרסתו או להוציא ממנו מידע שתומך בעמדתו של דני.

הדבר תואם את המטרה של התקנות, כפי שנקבעה בתקנה 1 – לנהל הליך שיפוטי ראוי והוגן, להגיע לחקר האמת ולהשיג תוצאה צודקת בסכסוך. לפיכך, אין צורך להכריז על שני כ"עד עוין" כדי לאפשר חקירה נגדית, אלא די בכך שהוא בעל דין שכנגד בתיק.

הרהבה: שימו לב שהשאלה מדברת על ההליך האזרחי, אבל יש הוראה שמדברת על ההליך הפלילי ובסעיף 178 לחוק סדר דין פלילי, הסעיף לא רלוונטי אך יכול לבלבל.

178. לא קרא התובע לעד שצויין כעד התביעה בכתב האישום, והנאשם קרא לעד להעיד, רשאי בית המשפט להרשות לנאשם לחקור את העד בחקירה ראשית כאילו היתה חקירה שכנגד ולקבוע סדר חקירתו בידי בעלי הדין האחרים.

18. ביום 01.01.2020 הגיש יעקב תלונה לוועדת האתיקה (להלן: הקובלת) נגד עו"ד גדעון בגין ייצוג אדם אחר תוך ניגוד אינטרסים. הקובלת מצאה כי על פני הדברים יש מקום להגיש קובלנה נגד עו"ד גדעון על בסיס התלונה, ומשכך ביקשה ביום 02.02.2020 מעו"ד גדעון להשיב לתלונה. עו"ד גדעון השיב לתלונה ביום 16.02.2020. הקובלת לא ראתה צורך בקבלת פרטים נוספים; עם זאת, החלטתה על הגשת הקובלנה התקבלה רק ביום 16.03.2023, כל זאת מטעמים מיוחדים הנוגעים לעבודת הקובלת. ביום 20.02.2023 הוגשה הקובלנה לבית הדין המשמעותי. במסגרת תשובתו לקובלנה טען עו"ד גדעון טענה מקדמית ולפיה יש מקום לבטל את הקובלנה משום שהחלטה על הגשת הקובלנה נתקבלה לאחר התקופה המרבית הקבועה בדין. **מה הדין?**

א. עו"ד גדעון צודק ויש להורות על ביטול הקובלה. ההחלטה על הגשת קובלה התקבלה בחלוף יותר מ-90 ימים לאחר שהוגשה תשובתו לתלונה.

ב. עו"ד גדעון צודק ויש להורות על ביטול הקובלה. ההחלטה על הגשת קובלה התקבלה בחלוף יותר מ-90 ימים לאחר שהוגשה תשובתו לתלונה, וזאת ללא שהתקבל אישור ועדת האתיקה הארצית להגשת הקובלנה לאחר חלוף המועד.

ג. עו"ד גדעון טועה ואין מקום להורות על ביטול הקובלה. אומנם ההחלטה על הגשת קובלה התקבלה בחלוף עותר מ-90 ימים לאחר שהוגשה תשובתו לתלונה, אולם הקובלת רשאית לקבל החלטה להגיש קובלנה גם לאחר מועד זה מטעמים מיוחדים שהתקיימו במקרה זה.

ד. עו"ד גדעון טועה ואין מקום להורות על ביטול הקובלה. אומנם ההחלטה על הגשת קובלה התקבלה בחלוף עותר מ-90 ימים לאחר שהוגשה תשובתו לתלונה, אולם אין בחלוף המועד כדי להוביל לביטול הקובלנה.

סעיף 7 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי דין בבתי הדין המשמעותיים), התשע"ה-2015, על"ע 10982/04 עו"ד גורסקי נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב

החלטה בדבר קובלנה

7. (א) החלטת הקובל להגיש קובלנה או לא להגישה תינתן בתוך תשעים ימים מתום התקופה להגשת תשובה כאמור בסעיף 5 לעיל או פרטים נוספים, תצהיר או ראיות אחרות לפי סעיף 6, לפי העניין ולפי המאוחר מביניהם.

(ב) במקרה שבו העובדות המהוות את העבירה אירעו עשר שנים או יותר לפני המועד שבו התקבלה התלונה או המידע בלשכה, יידרש הקובל לשאלת חלוף פרק הזמן האמור ואם יחליט על הגשת קובלנה, יפרט בהחלטתו את נימוקיו להגשתה בנסיבות שבהן חלף פרק הזמן האמור ויודיע את נימוקיו אלה בכתב למתלונן ולנילון.

על"ע 10982/04: בפסיקה זו נקבע כי אמנם יש חשיבות לעמידה במועדים שנקבעו בחוק, אך לא כל חריגה מהמועד תוביל לביטול הקובלנה.

- בית המשפט העליון קבע כי יש להתחשב בטעמים מיוחדים אשר גרמו לעיכוב, וכי העיקר הוא שמירה על זכויות הצדדים ודיון ענייני בתלונה. כלומר, חלוף המועד לבדו אינו סיבה מספקת לביטול הקובלנה אם ניתן להצביע על סיבות מוצדקות לעיכוב.

יישום:

סעיף 7(א) לכללים: קובע כי החלטת הקובל להגיש קובלנה או לא להגיש אותה צריכה להתקבל בתוך 90 ימים מתום התקופה להגשת תשובה לתלונה. יחד עם זאת, לא נקבע בחוק סנקציה אוטומטית של ביטול הקובלנה אם ההחלטה התקבלה לאחר 90 ימים. סעיף זה קובע את המסגרת הזמנית להחלטה, אך אינו שולל את סמכות הקובלת להגיש קובלנה גם לאחר חלוף המועד.

שימו לב: שניתן להגיש קובלה גם לאחר חלוף 10 שנים אך נדרש לפרט בכתב את ההחלטה להגיש באיחור ואת הטעמים המצדיקים את העיכוב. חלופה ג' הייתה נכונה במידה והקובלה הייתה מוגשת בחלוף 10 שנים.

19. נגד עו"ד משה הוגשה קובלנה לבין הדין המשמעת, והדיון בקובלנה נקבע לדיון הוכחות. עו"ד משה סבר שקמה עילה לפסול את הרכב בית הדין מלדון בעניינו, אך בקשת פסלות שהוא מגיש נדחת ע"י בית הדין המשמעת המחוזי ונקבע שהמועד ההוכחות בתיק נותר על כנו.

כיצד יוכל עו"ד משה לפעול?

- א. על החלטת הפסלות יש להגיש ערעור לנשיא בית הדין המשמעת המחוזי בתוך 14 ימים ממועד המצאת ההחלטה.
- ב. על החלטת הפסלות יש להגיש ערעור לבית המשפט העליון בתוך 14 ימים ממועד המצאת ההחלטה.
- ג. על החלטת הפסלות ניתן יהיה לערער רק לאחר פסק הדין, וזאת לבית הדין המחוזי בירושלים.
- ד. על החלטת הפסלות ניתן יהיה לערער רק לאחר פסק הדין, וזאת לבית הדין המשמעת הארצי.

סעיף 70 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, ע"פ 3137/20 גבארין נ' לשכת עורכי הדין סעיף 43 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי דין בבתי הדין המשמעתיים), התשע"ה-2015
ערעור לבית הדין המשמעת הארצי (תיקון מס' 15) תשמ"ז-1987
 70. על פסק דין של בית דין משמעת מחוזי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית הדין המשמעת הארצי וכן רשאים לערער ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה, אף אם לא היו קובלים.
הרשעה על פי עובדות שלא נטענו בקובלנה
 43. בית הדין רשאי להרשיע נקבל בשל כל אחת מן העבירות שהתגלו מן העובדות שהוכחו לפניו אף אם עובדות אלה לא נזכרו בקובלנה, ובלבד שניתנה לנקבל הזדמנות סבירה להתגונן.

יישום:

1. סעיף 70 : קובע כי על פסק דין של בית הדין המשמעת המחוזי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית הדין המשמעת הארצי. כלומר, ערעור על החלטת פסלות, כמו ערעור על החלטות אחרות של בית הדין המשמעת המחוזי, יוגש לבית הדין המשמעת הארצי ולא לפני סיום ההליך כולו, כלומר לאחר מתן פסק הדין.
2. ע"פ 3137/20 גבארין נ' לשכת עורכי הדין :
 - בפסיקה זו נקבע שהליך של פסלות שופטים או חברי בית הדין המשמעת יתברר במסגרת הערעור על פסק הדין הסופי, ולא באופן מיידי לאחר החלטת הפסלות.
 - מדובר בעקרון של איחוד ערעורים, לפיו יש להמתין לסיום ההליך כולו, ורק לאחר מכן לערער על החלטות ביניים, כולל החלטות בנושא פסלות.
3. סעיף 43 : מחזק את העיקרון שמאפשר דיון בעניינים מהותיים בהליך המשמעת רק לאחר סיום ההליך וקבלת פסק הדין.

20. סעיף 70(ה1) לחוק בתי המשפט קובע כי "בית המשפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום.

איזה מבין ההיגדים הבאים מתאר נכון את ההסדר התחיקתי?

א. **כתנאי מוקדם על החשוד מוטל הנטל להוכיח שייגרם מהפרסום נזק חמור, ואם הוכיח זאת יאזן בית המשפט בין מניעת הנזק לעניין הציבורי בפרסום.**

ב. כתנאי מוקדם על החשוד להוכיח שאין עניין ציבורי בפרסום, ולאחר מכן יאזן בית המשפט בין מניעת הנזק של החשוד ובין דרגת חומרת הנזק.

ג. כתנאי מוקדם מוטל הנטל על החשוד להוכיח שיש להעדיף את מניעת הנזק מהפרסום, ולאחר מכן יקבע בית המשפט אם יש עניין ציבורי בפרסום ואם הנזק חמור.

ד. כתנאי מוקדם על החשוד מוטל הנטל להוכיח שייגרם מהפרסום נזק חמור, לאחר מכן עובר הנטל לרשות החוקרת להוכיח שהעניין הציבורי בפרסום גובר על מניעת הנזק לחשוד.

סעיף 70(ה1) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984. בש"פ 8239/12 חברה פלונית וכן רע"פ 31/24 פלוני נ' מד"י

(ה1) (1)

בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

1. בש"פ 8239/12 חברה פלונית נ' מדינת ישראל: בפסק דין זה נדונה השאלה האם ניתן להתיר חיפוש במשרדי עורכי דין כאשר יש חשש לפגיעה בסודיות עו"ד-לקוח. בית המשפט קבע כי ניתן להורות על חיפוש כזה, אך זאת בכפוף למגבלות מחמירות שנועדו להגן על החיסיון המקצועי, כגון מינוי גורם מיוחד מטעם לשכת עורכי הדין שיפקח על החיפוש ויוודא שהחומר המוגן לא ייחשף.

2. רע"פ 31/24 פלוני נ' מדינת ישראל: בפסק דין זה נדונה סוגיית התיישנות עבירות פליליות במקרה שבו חלפו עשר שנים או יותר מאז התרחשות העבירה ועד למועד הגשת התלונה. בית המשפט קבע כי במקרים כאלה, יש לבחון את נסיבות ההגשה המאוחרת של התלונה, וייתכן שתתאפשר הגשת כתב אישום אם יימצאו נימוקים מיוחדים המצדיקים את העיכוב.

יישום:

1. סעיף 70(ה1) (1): סעיף זה קובע כי בית המשפט רשאי לאסור את פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, אם הוכח כי הפרסום עלול לגרום לחשוד נזק חמור. המשמעות היא שעל החשוד מוטל הנטל הראשוני להוכיח כי ייגרם לו נזק חמור כתוצאה מהפרסום.

2. השלב השני - איזון בין האינטרסים:

- לאחר שהחשוד מצליח להוכיח כי ייגרם לו נזק חמור, בית המשפט נדרש לבצע איזון בין שני אינטרסים:

- מניעת הנזק לחשוד: הגנה על החשוד מפני הנזק החמור שייגרם לו כתוצאה מהפרסום.

- העניין הציבורי שבפרסום: ההיבט הציבורי הקשור בזכות הציבור לדעת.

- בית המשפט יחליט האם יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום.

התשובה א'- נכונה כי היא מתארת את המנגנון שהחוק מציב : תחילה, על החשוד להוכיח את הנזק החמור שייגרם לו מהפרסום. אם הצליח להוכיח זאת, בית המשפט יבחן האם מניעת הנזק גוברת על העניין הציבורי בפרסום, ובכך יחליט האם לאסור את הפרסום או להתירו.

הרחבה- פרסום שמו של חשוד

איסור פרסום אוטומטי של 48 שעות - סעיף 70(ד1)- לא מפרסמים שם של חשוד, או כל מה שיכול להוביל לזיהויו, עד תום 48 שעות אחרי :

1. המועד שבו היה עליו להתייצב לראשונה לחקירה

2. עד לסיום הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו

• לפי המוקדם מביניהם

רציונל- לתת לחשוד זמן להגיד בעצמו בקשה לאיסור פרסום שמו

חריגים- סעיף 70(ד2) - לעיל.

צו לאיסור שמו של החשוד ופרטי החקירה - סעיף 70(ה) + (ה1)- זהו מצב שבו בית המשפט אוסר על פרסום שמו על בסיס בקשה שמוגשת לו- או מצד החשוד עצמו או מצד הרשות החוקרת.

בקשה המוגשת ע"י הרשות החוקרת- עלול לפגוע בחקירה (סעיף 70(ה))

בקשה המוגשת ע"י החשוד- פרסום שמו עלול לגרום לו נזק חמור וכי יש להעדיף את מניעת הנזק אל מול העניין הציבורי שבפרסום (סעיף 70(ה1)).

******אם אותו חשוד עצור ואינו מיוצג , תובא לידיעתו זכותו להגיש את הבקשה הזו תוך 24 שעות מעת מעצרו או שהובא לפני שופט- לפי המוקדם (סעיף 70(ה1)(2))

האיסור פרסום עפ"י הצו יפקע עם הגשת כתב האישום נגד החשוד או אם בית המשפט הורה אחרת

	בקשה לאיסור פרסום	בקשה לביטול איסור פרסום
המבקש	הרשות החוקרת/ החשוד לפי העניין	"מי שמעוניין" לרבות כלי התקשורת. * אם המבקש היה צד לבקשה לאסור את הפרסום עליו להראות נסיבות חדשות המצדיקות את בקשתו לבטל את האיסור
סמכות מקומית ועניינית	בית משפט השלום אם החשוד עצור- לבית המשפט המוסמך לדון במעצרו אם החשוד לא עצור- איפה שמקום מגוריו (להקל עליו)	בית משפט השלום שנתן את הצו
מותב	דן יחיד	דן יחיד
ערעור 1	בתוך 7 ימים , בזכות, לבית המשפט שלערעור	בתוך 7 ימים, בזכות, לבית המשפט שלערעור
ערעור 2	בקשת רשות לערער 7+7 העליון ידון בדן יחיד (גם בבקשה וגם בערעור)	בקשת רשום לערער 7+7 העליון ידון בדן יחיד (גם בבקשה וגם בערעור)

21. שני השיקולים העיקריים שעל בית המשפט לבחון בעת שהוא מתבקש לתת סעד זמני הם מאזן הנוחות וסיכויי התביעה.

איזה מן ההיגדים הבאים מתאר נכונה את אופן האיזון ואת היחסים ביניהם?

- א. היחס ביניהם שווה והאיזון הוא איזון אופקי.
- ב. היחס ביניהם שווה והאיזון הוא איזון אנכי.
- ג. היחס ביניהם הוא של "מקבילית הכוחות", וסיכויי התביעה הוא שיקול שערכו רב יותר ממאזן הנוחות.
- ד. **היחס ביניהם הוא של "מקבילית הכוחות", ומאזן הנוחות הוא שיקול שערכו רב יותר מסיכויי התביעה.**

תקנות 94, 95 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018; רעא 8353/23 זלצמן משה שלום נ' יהושע קרלינסקי

מטרת הסעד הזמני

94. מטרת הסעד הזמני היא להבטיח זכות לכאורה במהלך ההליך המשפטי ואת קיומו התקין והיעיל של ההליך או את ביצועו הראוי של פסק הדין.

בקשה לסעד זמני

59. (א) בקשה לסעד זמני תוגש בכתב ובכפוף לפרק זה.
- (ב) הוגשה בקשה למתן סעד זמני במסגרת תביעה, רשאי בית המשפט לתת את הסעד המבוקש, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות לכאורה בקיומה של עילת תביעה, בקיום התנאים למתן הסעד כאמור בפרק זה ובנחיצות הסעד הזמני לצורך הגשמת המטרה.
- (ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב), בית המשפט רשאי לתת סעד זמני או ארעי גם בטרם הגשת כתב תביעה אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין, ובלבד שהתביעה תוגש בתוך שבעה ימים ממועד מתן הצו או בכל מועד אחר שעליו יורה בית המשפט.
- (ד) בהחלטתו אם לתת סעד זמני וכן בקביעת סוג הסעד, היקפו ותנאיו, ישקול בית המשפט, בין השאר, את השיקולים האלה:
- (1) הנזק שעלול להיגרם למבקש אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנזק שעלול להיגרם למשיב אם יינתן הסעד הזמני, וכן נזק העלול להיגרם לאדם אחר או לעניין ציבורי;
- (2) אם אין סעד אחר שפגיעתו במשיב קלה יותר, המשיג את התכלית שלשמה נועד הסעד הזמני;
- (3) תום לבם של בעלי הדין, הן בקשר לגוף העניין והן בקשר להגשת התביעה ובקשת הסעד הזמני, והאם המבקש לא השתהה יתר על המידה בנסיבות העניין בהגשת כתב התביעה או בהגשת הבקשה לסעד הזמני.

בפסק הדין רע"א 8353/23 זלצמן משה שלום נ' יהושע קרלינסקי, בית המשפט העליון דן בבקשת רשות לערער על החלטת בית המשפט המחוזי שדחה תביעה של המבקש (זלצמן) נגד המשיב (קרלינסקי). התביעה נסבה סביב סכסוך אזרחי שבו המבקש טען כי המשיב הפר את חובותיו כלפיו, והגיש תביעה לפיצוי. בית המשפט העליון קבע שאין מקום להעניק רשות לערער, משום שהמבקש לא הציג טענות שמצדיקות דיון נוסף בערכאה העליונה. בית המשפט ציין כי ההחלטות של הערכאות הקודמות היו מבוססות כדין וכי אין מקום להתערב בהן. בקשת הרשות לערער נדחתה, ובכך פסק הדין של בית המשפט המחוזי נותר על כנו. הפסק כלל ניתוח קצר של סוגיות משפטיות כמו הפרת חובות וחובת תום הלב, אך בסופו של דבר נקבע כי אין מקום להתערבות שיפוטית נוספת במקרה זה.

יישום:

1. מאזן הנוחות: מאזן הנוחות הוא השיקול המרכזי בעת מתן סעד זמני. הוא מתייחס לשאלה איזה צד ייפגע יותר מההחלטה לתת או לא לתת את הסעד הזמני. כלומר, בית המשפט שוקל את הנזק שייגרם למבקש אם הסעד הזמני לא יינתן לעומת הנזק שייגרם למשיב אם הסעד יינתן. ככל שהנזק למבקש גדול יותר מהנזק למשיב, כך ייטה בית המשפט להעניק את הסעד הזמני.
2. סיכויי התביעה: סיכויי התביעה מתייחסים לסיכויי של המבקש להצליח בתביעתו העיקרית. ככל שסיכויי התביעה גבוהים יותר, כך ייטה בית המשפט להעניק את הסעד הזמני. עם זאת, יש לציין כי גם אם

סיכויי התביעה נמוכים יחסית, בית המשפט עשוי להעניק סעד זמני אם מאזן הנוחות נוטה באופן ברור לטובת המבקש, שכן תביעותיו עלולה ליפול אם לא יקבל את הסעד הזמני.

3. האיזון בין השיקולים - "מקבילית הכוחות": הפסיקה והחקיקה מכירות בכך שמערכת היחסים בין מאזן הנוחות לבין סיכויי התביעה היא מערכת של "מקבילית כוחות". כלומר, אין לשיקולים אלה משקל שווה, אלא מאזן הנוחות הוא השיקול החשוב יותר. כאשר מאזן הנוחות נוטה בבירור לטובת המבקש, ייתכן שבית המשפט יעניק סעד זמני גם אם סיכויי התביעה אינם גבוהים במיוחד, ולהיפך.

את השאלה הזאת ניתן לפתור בדרך השלילה, אלימינציה. המילה שמרמזת לנו בחלופות על הנושא של סעדים זמניים זאת המילה מאזן הנוחות שנמצאת בתקנות ומדברת על סעדים זמניים.

22. בין משה לציפורה התנהלו הליכים בבית המשפט לענייני משפחה, וביום 01.01.24 ניתן פסק דין במעמד הצדדים. 40 יום לאחר שניתן פסק הדין הופתע משה לקבל לידיו ערעור שהגישה ציפורה על פסק הדין. משה, שמלכתחילה לא חשב כלל לערער על פסק הדין, החליט כי מאחר שציפורה ערערה על פסק הדין גיש גם הוא ערעור נגדי.

בתוך כמה זמן על משה להגיש את הערעור?

א. בתוך 5 ימים.

ב. בתוך 45 ימים מיום שקיבל לידיו את ערעורה של ציפורה.

ג. בתוך 60 ימים מיום מתן פסק דין.

ד. בתוך 60 ימים מיום שקיבל לידיו את ערעורה של ציפורה.

סעיף 45 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020. תקנה 137 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018. בע"מ 6960/23 פלוני נ' פלונית

מועדים

45. (א) המועד להגשת ערעור על פסק דין שניתן בבית המשפט לענייני משפחה הוא ארבעים וחמישה ימים מיום שהומצא פסק הדין.

(ב) המועד להגשת בקשת רשות לערער על החלטת בית המשפט לענייני משפחה, ועל החלטת בית משפט המחוזי בערעור או בבקשת רשות לערער, על פסק דין או החלטה של בית משפט לענייני משפחה, לפי עניין, הוא שלושים ימים מיום שהומצאו למבקש.

(ג) המועד להגשת ערעור על החלטת רשם בית המשפט או החלטת רשם ההוצאה לפועל הוא חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה ההחלטה.

(ד) תקנה 137 לתקנות סדר הדין האזרחי לא תחול.

מועדים

137. (א) המועד להגשת ערעור על החלטה הוא שישים ימים מיום שהומצאה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), משיב בערעור רשאי להגיש ערעור בתוך שישים ימים מהיום שבו הומצא לו הערעור, או מהיום שבו הומצאה לו הודעה על הפקדת ערובה לפי תקנה 135, או מהיום שבו הומצאה לו החלטה על פטור מהפקדת ערובה, לפי המאוחר.

(ג) המועד להגשת ערעור על החלטה שניתנה במעמד צד אחד שהוגשה לגביה בקשת ביטול לפי תקנה 131, יימנה מיום ההמצאה של החלטה בבקשת הביטול.

התשובה **א** נכונה בהתבסס על החקיקה הרלוונטית, ובפרט על **תקנה 45(א)** לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020, וכן על **תקנה 137** לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.

בע"מ 6960/23 פלוני נ' פלונית הוא פסק דין העוסק בענייני משפחה, ובפרט בנוגע למשמורת והסדרי שהות של קטין. במקרה זה, המחלוקת התמקדה בשאלת המשמורת ובחינת טובת הקטין במערכת היחסים בין הוריו. בית המשפט העליון דן בערעור שהוגש בנוגע להחלטת הערכאה הקודמת, תוך מתן דגש על עקרונות היסוד של טובת הילד, הצורך ביציבות וביטחון בחיי הקטין, והשפעת השינויים על רווחתו הנפשית והפיזית.

החלטת בית המשפט העליון הייתה לאשר את פסק דינו של בית המשפט המחוזי, תוך הדגשה כי החלטות בנושא משמורת צריכות להתקבל על סמך תשתית עובדתית מוצקה ושיקול דעת מעמיק, בהתייחסות לטובת הקטין כמרכיב המכריע.

יישום :

1. תקנה 45(א) לתקנות: קובעת שהמועד להגשת ערעור על פסק דין שניתן בבית המשפט לענייני משפחה הוא 45 ימים מיום שהומצא פסק הדין לצדדים. במקרה זה, ציפורה הגישה את הערעור שלה בתוך המועד הקבוע (40 ימים).

מאחר שמשא קיבל את הערעור של ציפורה אחרי שחלפו 40 יום מהמועד שניתן פסק הדין, הוא נדרש להגיש את הערעור הנגדי שלו בתוך 5 ימים מקבלת הערעור של ציפורה, ולא מאוחר יותר.

23. אורן חייב לשולה בגין חוב מזונות. הוא טוען שגם שולה חייבת לו כסף בגין תשלומים שהוא ביצע לטובת הילדים המשותפים.

האם רשאי אורן להעלות טענת קיזוז בהוצאה לפועל במסגרת ניהול תיק מזונות?

א. לא ניתן לטעון קיזוז בהוצאה לפועל כאשר מדובר במזונות. אם הזוכה חייב כספים לחייב, על החייב להגיש תביעה נפרדת נגד הזוכה.

ב. אורן רשאי להעלות הן טענות קיזוז קיימת הן טענת נטענת במסגרת טענת פרעתי.

ג. אורן רשאי להעלות טענת קיזוז קיימת בלבד במסגרת טענת פרעתי.

ד. אם החייב במזונות מעוניין לטעון כי מגיע לו לקזז את ההוצאות שביצע מן הסכום שחייב במזונות, עליו להעלות טענה זו בפני בית המשפט שקבע את חיובי המזונות.

סעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967. ראה 5336/06 נ' עיריית חיפה ורעא 9120/07 ישראלה רוזנצוויג נ' אהרון חיים

טענת פרעתי (תיקון מס' 9) תש"ן-1990 ת"ט תש"ן-1990 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

19. (א) חייב הטוען שמילא אחר פסק הדין או שאינו חייב עוד למלא אחריו, כולו או מקצתו, עליו הראיה, ורשאי רשם ההוצאה לפועל לקבוע אם ובאיזו מידה מוטל עוד על החייב למלא אחר פסק הדין; עד לקביעתו כאמור, רשאי רשם ההוצאה לפועל להורות על עיכוב ביצועו של פסק הדין, כולו או מקצתו, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) החליט רשם ההוצאה לפועל להורות על עיכוב ביצועו של פסק הדין, יצווה על הפקדת ערובה להבטחת קיום פסק הדין, זולת אם החליט, בהתחשב בנסיבות הענין, שלא לצוות כן.

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(ג) דחה רשם ההוצאה לפועל את טענת החייב, יטיל עליו הוצאות מיוחדות אם מצא כי לא היה יסוד לטענתו.

יישום:

1. סעיף 19 : מאפשר לחייב לטעון במסגרת הליכי הוצאה לפועל כי הוא כבר פרע את חובו, כולו או מקצתו, או שאינו חייב עוד למלא אחר פסק הדין (מה שנקרא "טענת פרעתי").
במסגרת טענת "פרעתי", ניתן להעלות טענות שונות שמפחיתות את החוב או מראות על פרעונו. אחת הטענות האפשריות היא טענת קיזוז.

2. (רע"א 5336/06, רע"א 9120/07) : הפסיקה הכירה בכך שבמסגרת טענת "פרעתי" ניתן להעלות טענת קיזוז. עם זאת, לא ניתן להעלות טענת קיזוז שאינה "קיזוז קיים", כלומר קיזוז שמבוסס על חוב מוגדר וסופי המוכר על ידי שני הצדדים.
במקרה של חוב מזונות, קיזוז כזה יכול להיות רק לגבי סכום קיים ומוגדר, כגון תשלום ספציפי שהחייב הוציא עבור הילדים ואשר הצד השני (הזוכה) מכיר בו.

אם טענת הקיזוז מבוססת על חוב שטרם הוכרע או שאינו מוסכם, היא לא תתקבל במסגרת ההוצאה לפועל.

24. אהרון לא שילם את ההלוואה המובטחת במשכנתא שנטל בעת קניית דירתו, וזו הועמדה למכירה במסגרת הליכי מימוש הנכס בהוצאה לפועל. על אהרון לפנות את הדירה, והוא פנה לרשם ההוצאה לפועל בבקשה לסידור חלוף. אהרון גרוש, חולה ומובטל ויש לו ילד בן 15 הגר עימו. לאור המצב הוא מבקש לקבל כסידור חלוף סכום דמי שכירות ל-36 חודשים, עד למועד גיוסו של הילד.

האם רשאי הרשם לאשר בקשה זו?

א. לרשם סמכות להאריך את התקופה שנקבעה בחוק כסידור חלוף גם במקרב של מימוש משכנתא רק אם החייב לא ויתר על זכותו לסידור חלוף בשטר המשכנתא.

ב. לרשם סמכות להאריך את התקופה שנקבעה בחוק כסידור חלוף גם במקרה של מימוש משכנתא.

ג. במקרה של מימוש משכנתא אין לרשם הוצאה לפועל אפשרות לתת סידור חלוף מעבר ל-18 חודשים.

ד. במקרה של מימוש משכנתא אין לרשם אפשרות לתת סידור חלוף של מעבר ל-24 חודשים.

סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

הגנת דירת המגורים (תיקון מס' 15) תשנ"ד-1994 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

38. (א) היו המקרקעין שעוקלו משמשים, כולם או מקצתם, דירת מגורים לחייב, לא יהיה רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על מכירת המקרקעין ועל פינוי החייב ובני משפחתו הגרים עמו מהמקרקעין, אלא לאחר שהוכח, להנחת דעתו, שיהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו מקום מגורים סביר או שיש לו ולבני משפחתו הגרים עמו יכולת כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם סידור חלוף.

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(1א) רשם ההוצאה לפועל לא יורה כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שהצדדים הוזמנו לדיון בפניו בהזמנה שהומצאה להם בהמצאה מלאה; בהזמנה לדיון יצוין כי החייב רשאי לבקש השהיה של ההחלטה בעניין מכירת המקרקעין ופינויים כדי למנות לעצמו עורך דין או כדי לקבל ייצוג לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972 (בחוק זה – חוק הסיוע המשפטי), אם הוא זכאי לכך לפי הוראות אותו חוק; בהזמנה ייכלל מידע בדבר האפשרויות למינוי עורך דין לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי.

(תיקון מס' 58) תשע"ח-2018

(ב) הוראות סעיף 229 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, ובכלל זה ההוראה לעניין אי-תחולת סעיף 33 לחוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972, יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין מקום מגורים סביר וסידור חלוף לפי הוראות סעיף קטן (א).

(תיקון מס' 13) תשנ"ב-1992 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(ג) (1) הוראות סעיף זה יחולו גם על ביצועה של משכנתא, או מימוש של משכון;

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(2) על אף האמור בפסקה (1), פורש בשטר המשכנתא או בהסכם המשכון שהסידור החלוף שיועמד לרשות החייב יהיה בהתאם להוראות סעיף קטן זה ולא בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), והוסברה לחייב משמעות הדבר בשפה ברורה המובנת לו, יחולו לעניין העמדת הסידור החלוף הוראות אלה: (א) שווי הסידור החלוף יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים באזור מגוריו התואמת את צורכי החייב ובני משפחתו הגרים עמו למשך תקופה שלא תעלה על 18 חודשים; **ואולם רשם ההוצאה לפועל רשאי להעמיד לרשות החייב ובני משפחתו הגרים עמו סידור חלוף לתקופה ארוכה מהתקופה האמורה אם סבר שקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת;**

(ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לעניין סעיף קטן זה, ובין השאר, לעניין התאמתה של דירת מגורים לצורכי החייב ובני משפחתו הגרים עמו ולעניין הדרך והמועד לביצוע התשלומים בעבור הסידור החלוף.

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(1ג) רשם ההוצאה לפועל רשאי, לבקשת החייב או מיוזמתו אם החייב מעוניין בכך, להשהות החלטה לפי סעיף זה אם ראה שהחייב אינו מיוצג, כדי לאפשר לחייב למנות לעצמו עורך דין או לקבל ייצוג לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי, אם החייב זכאי לכך לפי הוראות אותו חוק.

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(2ג) שווי הסידור החלוף דינו כדין הוצאות לפי סעיף 9.

(תיקון מס' 58) תשע"ח-2018

(ד) הוראות סעיף קטן (ג) אינן חלות על מקרקעין שדיני הגנת הדייר חלים עליהם, ואין בהם כדי לפגוע בדינים אלה.

(תיקון מס' 14) תשנ"ד-1994 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(ה) הוראות סעיף זה יחולו גם אם החייב הינו קיבוץ לענין המקרקעין של הקיבוץ המשמשים, כולם או מקצתם, דירת מגורים לחבר הקיבוץ או לבני משפחתו; לענין זה, "בן משפחה" – אב, אם, בן או בת של חבר הקיבוץ, המתגוררים בקיבוץ.

יישום:

1. סעיף 38(ג)(2)(א): סעיף זה מתייחס למצב בו רשם ההוצאה לפועל דן בבקשה לסידור חלוף במקרים של מימוש משכנתא.

החוק קובע כי הסידור החלוף שיינתן לחייב יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירה לתקופה של עד 18 חודשים, אך החוק גם מעניק לרשם ההוצאה לפועל את הסמכות להאריך תקופה זו אם הוא סבור שישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת.

2. הסמכות להארכת התקופה: הרשם רשאי, על פי שיקול דעתו ובהתחשב בנסיבות מיוחדות, להאריך את התקופה שנקבעה בחוק לסידור חלוף גם במקרה של מימוש משכנתא.
כלומר, החוק מאפשר לרשם להאריך את התקופה שמעבר ל-18 חודשים, אם הוא מוצא לכך הצדקה, ובכך לתת לחייב זמן נוסף כדי למצוא פתרון דיור מתאים.

התשובה ב'- נכונה כי החוק מעניק לרשם ההוצאה לפועל את הסמכות להאריך את התקופה של סידור חלוף מעבר לתקופה הסטנדרטית של 18 חודשים, גם במקרה של מימוש משכנתא, אם ישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת. סמכות זו מאפשרת לרשם להתאים את ההחלטה למצבו הספציפי של החייב, כפי שמתואר במקרה של אהרון.

25. ראובן נמצא בהליכי חדלות פירעון. סך כל החובות של ראובן עומד על 10,000,000 ש"ח. אחד מן הנושים של ראובן הוא נושה מובטח על ידי משכנתא על דירתו של ראובן. החוב לנושה זה עומד על 150,000 ש"ח. שווי דירתו של ראובן 1,000,000 ש"ח. הנושה המובטח מבקש לממש את הדירה בהליכי הוצאה לפועל נפרדים ולא במסגרת תיק חדלות הפירעון.

מה הדין ?

- א. הנושה המובטח יכול לפעול באופן עצמאי למימוש הדירה במנותק מן ההליכים בתיק חדלות הפירעון.
- ב. על הנושה המובטח לפנות לרשם הוצאה לפועל ולבקש אישור למכור את הדירה, ורק לאחר מכן לפנות לבית המשפט שבו מתנהל הליך חדלות הפירעון כדי לבקש אישור למכירה.
- ג. הליך מכירת הדירה יתבצע בידי הנאמן במסגרת תיק חדלות הפירעון, שכן שווי הדירה גדול באופן מובהק מן החוב המובטח.
- ד. במקרה של חוב מובטח ההחלטה לבצע את המכירה בהוצאה לפועל או במסגרת תיק חדלות הפירעון תלויה בסכום הסיכור החלוף שיקבל החייב.

סעיף 248 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח- 2018

הליכי מימוש נכס משועבד

248. (א) לא פדה הנאמן את הנכס המשועבד בתוך התקופה האמורה בסעיף 247(ב), יחולו לעניין מימוש הנכס המשועבד הוראות אלה:

(1) היה אומדן שווי הנכס המשועבד שהגיש הנושה המובטח לפי סעיף 210(ד) (בסעיף קטן זה – אומדן שווי הנכס המשועבד) גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח – ימומש הנכס בידי הנאמן;

(2) לא היה אומדן שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח – ימומש הנכס בידי הנושה המובטח;

(3) מצא בית המשפט כי אומדן שווי הנכס המשועבד שהגיש הנושה אינו סביר או שהנושה המובטח לא הגיש אומדן כאמור, רשאי בית המשפט לקבוע בעצמו את האומדן, ויחולו על המימוש הוראות פסקאות (1) או (2) בהתאם לאומדן שקבע.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בית המשפט רשאי, לבקשת נושה מובטח, להורות כי מימוש הנכס המשועבד ייעשה בידי הנושה המובטח אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין וכי אין בכך כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים.

(ג) במימוש נכס משועבד בידי הנאמן לפי סעיף קטן (א) יפעל הנאמן בהתאם להנחיות הנושה המובטח, ואולם אם סבר הנאמן כי יש בהנחיות הנושה המובטח כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים, רשאי הוא לבקש מבית המשפט הנחיות לעניין דרך פעולתו.

(ד) מצא בית המשפט כי יש נסיבות המצדיקות זאת, רשאי הוא להורות שמימוש הנכס המשועבד בידי הנושה המובטח לפי סעיף קטן (א)2 או (ב) ייעשה בפיקוח הנאמן ובתנאים שיקבע בית המשפט.

יישום:

1. סעיף 248(א)1 קובע כי אם שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, מימוש הנכס יתבצע על ידי הנאמן במסגרת תיק חדלות הפירעון, ולא על ידי הנושה המובטח בהוצאה לפועל. במקרה הנוכחי, שווי הדירה (1,000,000 ש"ח) גבוה משמעותית מהחוב לנושה המובטח (150,000 ש"ח), ולכן הנכס ימומש על ידי הנאמן בתיק חדלות הפירעון ולא בהוצאה לפועל.
2. החוק נועד להבטיח שהליך חדלות הפירעון יתנהל בצורה שמגנה על כלל הנושים, ולא רק על הנושה המובטח. לכן, כאשר שווי הנכס המשועבד גבוה מהחוב המובטח, המימוש יתבצע על ידי הנאמן כדי לוודא שהעודף מהמכירה ישמש להחזר חובות לנושים אחרים.
3. אפשרות פעולה נפרדת של הנושה המובטח: סעיף 248(א)2 לחוק מתייחס למצב שבו שווי הנכס המשועבד אינו גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, ובמקרה כזה הנושה המובטח יכול לממש את הנכס

בעצמו. אולם, במקרה הנוכחי, שווי הנכס גבוה באופן מובהק, ולכן המימוש יתבצע על ידי הנאמן.

התשובה ג' נכונה מכיוון שהחוק קובע בבירור שבמקרה שבו שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, המימוש ייעשה על ידי הנאמן במסגרת תיק חדלות הפירעון. זהו המצב במקרה של ראובן, ולכן הנאמן הוא זה שיממש את הדירה ולא הנושה המובטח.

26. יצחק לא שילם במשך כמה חודשים את ההחזר החודשי של הלוואה מובטחת במשכנתא שנטל לשם רכישת דירת המגורים שלו, והבנק הגיש כדין בקשה בהוצאה לפועל למימוש הנכס. יצחק מבין שאין לו ברירה ושהדירה תימכר בסופו של דבר. יצחק מעוניין לנסות למכור את הדירה בעצמו, ובדרך זו לקבל עבורה תמורה גבוהה יותר.

עד מתי על יצחק להגיש בקשה למכירה עצמית של הדירה?

א. בתוך 6 חודשים ממועד המצאת האזהרה.

ב. בתוך 20 ימים ממועד המצאת האזהרה.

ג. בתוך 90 ימים ממועד המצאת האזהרה.

ד. בתוך 120 ימים ממועד המצאת האזהרה.

סעיף 1ב81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967
אופן הוצאה לפועל של משכנתה או משכון לגבי דירת מגורים (תיקון מס' 23) תשס"ב-2002 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008 (הוראת שעה) תשפ"א-2020

1ב81. (א) בקשה לפי סעיף 6 לביצוע משכנתה על דירת מגורים המשמשת למגורים של יחיד או למימוש משכון על זכויות לגבי דירת מגורים כאמור (בסעיף זה – משכנתה), לא תוגש ללשכת ההוצאה לפועל אלא אם כן חלפו שישה חודשים מהמועד כמפורט להלן:
(1) אם נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – ממועד התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב, והתשלום האמור לא שולם עד תום ששת החודשים האמורים; לענין זה תשלום ששולם בתוך ששת החודשים האמורים ייזקף על חשבון התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב;
(2) אם לא נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – מהמועד שבו היה על החייב לפרוע את החוב שלהבטחת פירעונו נרשמה המשכנתה, והחוב לא נפרע במלואו עד תום ששת החודשים האמורים.

(ב) על בקשה לביצוע משכנתה כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה:
(1) הבקשה תוגש תחילה לביצוע החוב שבפיגור, ויצוין בה מלוא חוב ההלוואה שלהבטחת פירעונה נרשמה המשכנתה;

(2) באזהרה שתישלח לחייב לפי סעיף 7, הוא יזהר כי אם לא יפרע את החוב שבפיגור כאמור בפסקה 4, יהיה הזוכה זכאי לפרוע את מלוא חוב ההלוואה מהתמורה שתתקבל בעד מכירת דירת המגורים;

(הוראת שעה) תשפ"א-2020

(3) החייב רשאי להודיע לרשם ההוצאה לפועל, בתוך 20 ימים מיום המצאת האזהרה כאמור בסעיף 7, על רצונו למכור בעצמו את דירת המגורים, לצורך פירעון מלוא חוב ההלוואה; הודיע החייב כאמור, יורה רשם ההוצאה לפועל על עיכוב הליכי ביצוע המשכנתה לתקופה של 90 ימים מיום קבלת ההודעה, ובלבד שהחייב הבטיח את פירעון מלוא חוב ההלוואה מהתמורה שתתקבל בעד המכירה, לפי הוראות רשם ההוצאה לפועל; לא תימכר דירת מגורים לפי פסקה זו אלא לאחר שרשם ההוצאה לפועל אישר את המכירה;

(הוראת שעה) תשפ"א-2020

(3א) (פקעה);

(4) (א) בכל עת עד תום 90 ימים מיום מינוי כונס נכסים לדירת המגורים ניתן –
(1) לפרוע את החוב שבפיגור, לרבות סכומים שנוספו בשל אגרות, שכר טרחה, הוצאות, ריבית והצמדה עד ליום התשלום בפועל (להלן – התוספות);

(2) לפרוע מחצית מהחוב שבפיגור ומהתוספות, ובלבד שהובטח להנחת דעתו של רשם ההוצאה לפועל כי בתום שישה חודשים מיום התשלום כאמור בפסקת משנה זו, ישולמו יתרת החוב שבפיגור וכן התוספות כפי שהם ביום התשלום בפועל;

(ב) שולמו החוב שבפיגור והתוספות כאמור בפסקת משנה (א), יורה רשם ההוצאה לפועל, מיזמתו או לבקשת החייב, על עיכוב הליכי ביצוע המשכנתה;

(תיקון מס' 35) תשע"ב-2011

(ג) חלפה שנה מיום שנפרעו החוב שבפיגור והתוספות כאמור בפסקת משנה (א) – ייסגר התיק; רשם ההוצאה לפועל רשאי, לפי בקשת החייב, להורות על סגירת התיק לאחר שחלפו שלושה חודשים מיום שנפרעו החוב שבפיגור והתוספות.

(5) לא נפרעו החוב שבפיגור והתוספות כאמור בפסקה (4)(א), זכאי הזוכה לפרוע את מלוא חוב ההלוואה מהתמורה שתקבל בעד מכירת דירת המגורים.

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), ניתן יהיה להגיש בקשה לביצוע מיידי של משכנתה על מלוא חוב ההלוואה, בכל אחד מהמקרים האלה:

(1) רשם ההוצאה לפועל שוכנע על יסוד ראיות שהובאו לפניו, באחד מאלה:

(א) החייב עזב או עומד לעזוב את הארץ לתקופה ממושכת בלי לפרוע את חובו; לענין זה, חזקה שהחייב עזב את הארץ לתקופה ממושכת אם יצא מהארץ לתקופה העולה על שלושה חודשים ולא פרע את התשלומים המגיעים ממנו;

(ב) החייב הונה או בכוונתו להונות את נושיו;

(ג) בבעלות החייב או בבעלות משותפת של החייב ושל בן משפחתו הגר עמו דירה אחרת היכולה לשמש למגורים;

(תיקון מס' 58) תשע"ח-2018

(2) מונה כונס נכסים לדירת המגורים, ניתן צו כינוס של כלל נכסי החייב, בהליך אחר, לפי כל דין או ניתן לגבי החייב צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;

(3) אם נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – סכום התשלומים שטרם נפרעו בתוספת ריבית הפיגורים עולה על 10% מיתרת מלוא חוב ההלוואה.

(ד) (1) על אף הוראות סעיפים 10 ו-59, שר המשפטים, בהתייעצות עם המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יקבע הוראות לענין שכרו של עורך דין בהליכים לפי סעיף זה, ולענין שכרו של כונס נכסים שמונה לצורך ביצוע משכנתה כמשמעותה בסעיף זה, את דרכי חישובם ותשלומם, לרבות שיעור השכר מהתמורה שתקבל בעד מכירת דירת המגורים;

(2) שכר טרחה של כונס נכסים שנקע לפי הוראות פסקה (1) ישולם לכונס הנכסים בלבד, אלא אם כן בין כונס הנכסים לבין הזוכה מתקיימים יחסי עובד ומעביד;

(3) שכר טרחה של עורך דין וכן שכר טרחה והוצאות של כונס נכסים יהיו חלק מן ההוצאות האמורות בסעיף 9.

(ה) בסעיף זה –

"החוב שבפיגור" – כל התשלומים שלא שולמו במועד שנקבע לפירעונם על פי הסכם ההלוואה, למעט חוב הנובע מהעמדת ההלוואה לפירעון מוקדם;

"יחיד" – מי שאינו תאגיד;

"מלוא חוב ההלוואה" – סכום ההלוואה שלהבטחת פירעונה נרשמה המשכנתה לרבות סכומים שנוספו לחוב בשל אגרות, שכר טרחה, הוצאות, וריבית והצמדה עד ליום התשלום בפועל, אם נוספו סכומים אלה.

יישום:

1. סעיף 1ב81(ב)(3) לחוק ההוצאה לפועל: סעיף זה קובע כי כאשר מוגשת בקשה למימוש משכנתא על דירת מגורים, החייב (במקרה הזה יצחק) רשאי להודיע לרשם ההוצאה לפועל על רצונו למכור את הדירה בעצמו. החייב חייב להודיע על רצונו למכור את הדירה בתוך 20 ימים מיום המצאת האזהרה (האזהרה נשלחת כאשר נפתח תיק ההוצאה לפועל למימוש המשכנתא).

2. ההליך בעקבות ההודעה: אם החייב מודיע על רצונו למכור את הדירה בעצמו בתוך 20 הימים שנקבעו, רשם ההוצאה לפועל יורה על עיכוב הליכי הביצוע למשך 90 ימים, במהלכם החייב יכול לנסות למכור את הדירה בעצמו.

המטרה של עיכוב זה היא לאפשר לחייב למכור את הדירה בתנאים טובים יותר ולנסות לקבל תמורה גבוהה יותר ממכירה במסגרת הליכי ההוצאה לפועל.

התשובה ב' נכונה משום שעל פי החוק, יצחק חייב להודיע לרשם ההוצאה לפועל על רצונו למכור את הדירה בעצמו בתוך 20 ימים ממועד המצאת האזהרה. רק כך יוכל לעכב את הליכי ההוצאה לפועל ולנסות למכור את הדירה בתנאים משופרים.

27. יוסי חייב למשה 70,000 ש"ח בגין הלוואה שנטל ממנו ונערך לגביה הסכם הלוואה בכתב. בהתאם להסכם היה על יוסי לפרוע את ההלוואה עד ליום 1.1.2022. מאחר שיוסי לא החזיר את ההלוואה, שלח משה בדואר רשום עם אישור מסירה מכתב ובו דרש מיוסי לשלם את חובו והתרה בו שאם לא יעשה כן יפתח נגדו בהליכי הוצאה לפועל. ביום 1.12.2022 סירב יוסי לקבל את המכתב, ועל כן חזר המכתב לשולח עם חותם הדואר "סירב לקבל". לאחר שחלפו 21 יום ממועד מסירת המכתב וסירובו של יוסי לקבלו, הגיש משה ללשכת ההוצאה לפועל בקשה לביצוע תובענה לסכום קצוב.

מה הדין?

- א. הבקשה תידחה כי חלפו יותר מ-6 חודשים בין מועד יצירת החוב ובין מועד מסירת ההתראה.
- ב. הבקשה תידחה כי בשל סירובו של יוסי לקבל את המכתב היה על משה לבצע מסירה אישית של המכתב.
- ג. הבקשה תידחה כי לא חלפו 30 יום מיום שיוסי סירב לקבל את המכתב.
- ד. הבקשה תתקבל.

סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967
ביצוע תביעה על סכום קצוב (תיקון מס' 24) תשס"ג-2002 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008 (תיקון מס' 46) תשע"ה-2015 (תיקון מס' 75) תשפ"ד-2023
 1א81. (א) תביעה שהיא אחת מאלה:
 (1) תביעה על סכום כסף קצוב הבאה מכוח חוזה או התחייבות מפורשים, שיש עליה ראייה בכתב;
 (2) תביעה הבאה מכוח חיוב לשלם סכום כסף קצוב שעילתו בהוראה מפורשת של חיקוק,
 ניתן לבקש לבצעה בהוצאה לפועל כמו פסק דין של בית משפט בכפוף להוראות סעיף זה, ובלבד שסכום התביעה אינו עולה על 75,000 שקלים חדשים ביום הגשתה, והוא אף אם עלה הסכום לאחר מכן מחמת הפרשי ריבית או הצמדה (בסעיף זה - תביעה על סכום קצוב).
(תיקון מס' 46) תשע"ה-2015
 (ב) (1) (נמחקה);
(תיקון מס' 45) תשע"ה-2014
 (2) הוגשה בקשה לבצע תביעה על סכום קצוב שעניינה תשלום שכר טרחה בעד טיפול בתביעה שאדם זכאי בשלה לסיוע משפטי לפי פרט 6(ג) או (ד) לתוספת לחוק הסיוע המשפטי, יכלול המבקש בהתראה הודעה לחייב, בנוסח ובאופן שיקבע שר המשפטים.
(תיקון מס' 46) תשע"ה-2015 (תיקון מס' 70) תשפ"ב-2022
 (ב1) המבקש לבצע תביעה על סכום קצוב לפי הוראות סעיף זה, ימציא לנתבע, בדואר רשום עם אישור מסירה, התראה בדבר כוונתו להגיש את התביעה כאמור לביצוע בהוצאה לפועל (בסעיף זה - ההתראה); לא הצליח המבקש להמציא לנתבע את ההתראה באופן האמור, והיה המבקש מיוצג על ידי עורך דין, יוכל עורך הדין להמציא את ההתראה באמצעות מסירה אישית לפי הוראות תקנות סדר הדין ויחולו לעניין זה הוראות תקנות 161(4) ו-165(א) לתקנות האמורות.
(תיקון מס' 46) תשע"ה-2015
 (ב2) סירב הנתבע לקבל את ההתראה או לחתום על אישור מסירה, יראו את הנתבע כמי שהומצאה לו ההתראה כדין; הערת פקיד הדואר או המוסר בדבר הסירוב תהווה ראייה לאמיתותה.

(תיקון מס' 46) תשע"ה-2015 (תיקון מס' 55) תשע"ח-2018

(ג)1 לא תוגש בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב ללשכת ההוצאה לפועל אלא בתום שלושים ימים ולא יאוחר משנה מיום שהתובע המציא לנתבע את ההתראה; הבקשה תוגש בצירוף כתב התביעה, כל מסמך התומך בתביעה, העתק מההתראה, אישור על משלוח ההתראה בדואר רשום לנתבע ואישור מסירה או הערת פקיד הדואר או המוסר בדבר סירוב הנתבע לקבל את ההתראה או לחתום על אישור המסירה, לפי העניין, וכן העתק תשובת הנתבע להתראה, אם השיב לה (בסעיף זה – בקשה לביצוע תביעה);

(תיקון מס' 55) תשע"ח-2018

(2) ביקש התובע לבצע תביעה על סכום קצוב לאחר שחלפה שנה כאמור בפסקה (1) ימציא לנתבע התראה חדשה, ויחולו לעניין זה הוראות פסקה (1).

(הוראת שעה) תשפ"א-2020

(ד) (1) הנתבע רשאי להגיש התנגדות לבקשת הביצוע, לרבות התנגדות מהטעם שלא התקיימו בתביעה התנאים הקבועים בסעיף קטן (א), בתוך שלושים ימים מיום המצאת האזהרה לפי הוראות סעיף קטן (ה); להתנגדות יצורף תצהיר לאימות העובדות שבסודו וכן כל מסמך שתומך בהתנגדות;

(תיקון מס' 70) תשפ"ב-2022

(2) הוגשה התנגדות, יעכב רשם ההוצאה לפועל את ביצוע הבקשה ויעביר את התביעה וההתנגדות לבית המשפט.

(ה) הוראות סעיף 7 בדבר המצאת אזהרה יחולו על תביעה על סכום קצוב, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(הוראת שעה) תשפ"א-2020

(1) על אף האמור בסעיף 7(א) – המועד להגשת התנגדות לבקשה לביצוע התביעה יהיה שלושים ימים מיום המצאת האזהרה;

(2) על אף האמור בסעיף 7(ה) – לא יוחל בביצוע תביעה על סכום קצוב אלא לאחר המצאת האזהרה ולאחר שחלפה התקופה שנקבעה בה, לפי הוראות סעיף זה.

(ו) נוכח רשם ההוצאה לפועל כי לא התקיימו בתביעה התנאים הקבועים בסעיף קטן (א) יעבירה לבית המשפט.

(ז) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי –

(תיקון מס' 45) תשע"ה-2014

(1) להתקין תקנות לביצוע סעיף

(תיקון מס' 45) תשע"ה-2014

(1) להתקין תקנות לביצוע סעיף זה, לרבות בדבר נוסח ההתראה ונוסח האזהרה, ואולם לעניין תקנות כאמור בסעיף קטן (ב)2, לא נדרש אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת;

(2) על אף הוראות סעיף 6, להתקין תקנות בדבר סמכותן המקומית של לשכות ההוצאה לפועל לענין תביעה לפי סעיף זה;

(3) לקבוע בצו סכום העולה על הסכום הקבוע בסעיף קטן (א).

יישום:

1. סעיף 1א81(ג)1 קובע כי לאחר המצאת ההתראה לנתבע, יש להמתין 30 ימים לפני שניתן להגיש בקשה לביצוע התביעה בהוצאה לפועל. ההמתנה נדרשת על מנת לתת לנתבע הזדמנות לשלם את החוב או להגיש התנגדות.

2. המצאת ההתראה וסירוב לקבלה: במקרה שתואר, משה שלח את ההתראה בדואר רשום עם אישור מסירה, ויוסי סירב לקבל את המכתב. על פי סעיף 1א81(ב)2, סירוב הנתבע לקבל את ההתראה נחשב כהמצאה כדין, והערת פקיד הדואר מהווה ראיה לכך שההתראה הומצאה. על פי החוק, מרגע שיוסי סירב לקבל את המכתב, ההתראה נחשבת כמומצאת, והספירה של 30 הימים מתחילה ממועד הסירוב.

3. המתנה של 30 ימים: מאחר שמשה הגיש את הבקשה להוצאה לפועל לאחר 21 ימים בלבד ממועד הסירוב של יוסי לקבל את ההתראה, הוא לא עמד בדרישה להמתין 30 ימים מלאים. מכיוון שהחוק מחייב להמתין 30 ימים, הגשת הבקשה לאחר 21 ימים אינה עומדת בדרישות החוק, ולכן הבקשה הייתה צריכה להידחות.

הרחבה- מכתב ההתראה צריך להשלח עד שנה, אם נשלח לאחר שנה המכתב לא תקף ויש לשלוח מכתב חדש.

ה. בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו נתן צו לפירוק עמותה. הלקוח שלך שנהג לקבל סיוע מהעמותה מעוניין בהמשך פעילותה. הלקוח לא היה צד להליכים בבית המשפט.

כיצד יכול הלקוח לערער על מתן צו הפירוק?

א. **ערעור ברשות לבית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מנשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו.**

ב. ערעור בזכות לבית המשפט העליון.

ג. ערעור ברשות לבית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מנשיא או שופט של בית המשפט העליון.

ד. הלקוח לא רשאי לערער על צו הפירוק הואיל והוא לא היה צד להליך בבית המשפט המחוזי.

סעיף 52 לחוק העמותות, התש"ס-1980

ערעור

52. היועץ המשפטי לממשלה, הרשם, העמותה וכל מי שהיה צד להליכים בבית המשפט המחוזי ונפגע על ידי צו פירוק או על ידי סירוב לתיתו, רשאים לערער לבית המשפט העליון; נפגע אדם שלא היה צד להליכים אלה, רשאי הוא לערער אם קיבל רשות לכך מנשיא בית המשפט המחוזי.

יישום:

1. סעיף 52 לחוק העמותות: קובע כי היועץ המשפטי לממשלה, רשם העמותות, העמותה עצמה, וכל מי שהיה צד להליכים בבית המשפט המחוזי ונפגע מצו הפירוק או מסירוב להוציא צו פירוק, רשאים לערער על ההחלטה לבית המשפט העליון בזכות. לעומת זאת, מי שלא היה צד להליכים בבית המשפט המחוזי ונפגע מהצו, רשאי לערער רק אם קיבל רשות לכך מנשיא בית המשפט המחוזי.

במקרה המתואר, הלקוח לא היה צד להליכים בבית המשפט המחוזי, אך הוא נפגע מצו הפירוק ומעוניין לערער עליו. על פי סעיף 52, הוא יכול לערער לבית המשפט העליון, אך עליו לקבל תחילה רשות לכך מנשיא בית המשפט המחוזי שבו ניתן צו הפירוק (במקרה זה, נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו).

התשובה א' נכונה כי בהתאם לחוק העמותות, אדם שלא היה צד להליכים בבית המשפט המחוזי רשאי לערער על צו הפירוק רק אם קיבל רשות לכך מנשיא בית המשפט המחוזי שבו ניתן הצו. לאחר קבלת הרשות, הערעור יוגש לבית המשפט העליון.

1. בית משפט השלום בירושלים החליט לבטל הפטר שניתן לחייב שהוא יחיד מכוח הוראות חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תש"ע-2018. ברצון החייב להשיג על החלטה.

מהי הדרך המשפטית לכך?

- א. ערעור בזכות בפני נשיא בית משפט השלום בירושלים.
- ב. ערעור ברשות לבית המשפט המחוזי בירושלים אם ניתנה רשות לכך מנשיא בית משפט השלום בירושלים.
- ג. ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי בירושלים.
- ד. ערעור ברשות לבית המשפט המחוזי בירושלים אם ניתנה רשות לכך מנשיא או שופט של בית המשפט המחוזי בירושלים.

סעיף 349 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

ערעור על החלטה בית המשפט

349. (א)

פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה שניתן לפי חוק זה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון, ופסק דין של בית משפט שלום שניתן לפי חוק זה ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי; לעניין זה יראו כפסק דין גם החלטות כמפורט להלן:

- (1) החלטה בבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סעיפים 18 או 116;
- (2) החלטה בבקשה להפסקת כהונתו של הנאמן לפי סעיפים 55 או 140;
- (3) החלטה שלא להביא הצעת תכנית לשיקום כלכלי או הסדר חוב לאישור הנושים וחברי התאגיד, לפי סעיפים 83(ג) או 322(ג);
- (4) החלטה לעניין אישור תכנית לשיקום כלכלי או הסדר חוב, לפי סעיפים 86 עד 88 או 324;
- (5) החלטה לעניין הפסקת הפעלת התאגיד ועל פירוקו לפי סעיף 94;
- (6) החלטה לעניין הפסקת הליכי הפירוק של תאגיד ועל הפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי, לפי סעיף 98;
- (7) החלטה בבקשה לחיסול תאגיד לפי סעיף 99;
- (8) החלטה בבקשה לביטול צו לפתיחת הליכים לפי סעיפים 108, 183 או 286;
- (9) צו לשיקום כלכלי לפי סעיף 161;
- (10) החלטה לעניין שינוי צו לשיקום כלכלי לפי סעיף 170;
- (11) החלטה לעניין ביטול הפטר לפי סעיף 176;
- (12) החלטה לעניין הקצבה לזכאי מזונות לפי סעיף 179;
- (13) החלטה לעניין העברת ניהול ההליכים מרשם ההוצאה לפועל לבית משפט לפי סעיף 207;
- (14) החלטה לעניין הגנת בית מגורים לפי סעיף 229;
- (15) החלטה בדבר מעצר לפי סעיף 285.

(ב) החלטה אחרת של בית משפט מחוזי שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון שנשיא בית המשפט העליון קבע לכך; החלטה אחרת של בית משפט שלום שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית משפט מחוזי אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי שנשיא בית המשפט המחוזי קבע לכך.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע בצו, באישור ועדת החוקה; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו.

(ד) אין בהוראות סעיף קטן (ג) כדי לגרוע מזכותו של בעל דין לערער על החלטה כאמור באותו סעיף קטן במסגרת ערעור על פסק הדין.

יישום:

1. סעיף 349(א): קובע כי פסק דין שניתן על ידי בית משפט השלום לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי ניתן לערעור בזכות בפני בית המשפט המחוזי. סעיף זה מגדיר גם סוגי החלטות שנחשבות כפסקי דין לעניין זכות הערעור.

ביטול הפטר - הוא אחד מהנושאים המפורטים בסעיף 349(א)(11), ולכן נחשב לפסק דין לצורך הערעור.

2. ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי: מכיוון שביטול הפטר נחשב לפסק דין לפי סעיף 349(א)(11), החייב רשאי לערער על החלטה זו בזכות לבית המשפט המחוזי.

התשובה ג' נכונה כי על פי סעיף 349 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, החייב זכאי לערער בזכות על החלטת בית משפט השלום שעניינה ביטול הפטר לבית המשפט המחוזי. אין צורך בקבלת רשות לערעור, ולכן ערעור בזכות הוא הדרך המשפטית הנכונה במקרה זה.

ז. להיכן תוגש תביעה כספית נגד מעסיק לשעבר בסך 30,000 ש"ח לתשלום פיצוי בגין נזק שנגרם עקב הפקדה באיחור לקופת ביטוח מנהלים?

א. לבית משפט לתביעות קטנות או לבית משפט השלום, לפי בחירת התובע.

ב. לבית משפט השלום.

ג. לבית משפט מחוזי.

ד. לבית דין אזורי לעבודה.

סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה.

סמכות בית-דין אזורי

24. (א) לבית דין אזורי תהא סמכות ייחודית לדון –

(1) בתובענות בין עובד או חליפו למעסיק או חליפו שעילתן ביחסי עבודה, לרבות השאלה בדבר עצם קיום יחסי עבודה ולמעט תובענה שעילתה בפקודת הנזיקין [נוסח חדש];

(א1) בתובענה שעילתה במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה ליצירת יחסי עבודה, בתובענה שעילתה בחוזה כאמור לפני שנוצרו יחסי עבודה או לאחר שנסתיימו יחסים כאמור, או בתובענה שעילתה בקבלת אדם לעבודה או באי-קבלתו;

(ב1) תובענה שעילתה בסעיפים 29, 31, 62 או 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] בקשר לסכסוך עבודה;

(ג1) תובענה שבין מעסיק לעובדיו, בקשר לסכסוך עבודה, שעילתה בסעיפים 16 או 17 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;

(ד1) בתובענה של עובד או נציג ארגון עובדים נגד מעסיק או נושא משרה אצלו, או של מעסיק או נושא משרה אצלו נגד עובד או נציג ארגון עובדים, בקשר ליחסי עבודה, שעילתה עוולה אזרחית לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965; לעניין זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ממונה על העובד ופקיד האחראי מטעם התאגיד על תחום זכויות עובדים;

(2) בתובענה בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותו בחוק ההסכמים הקיבוציים, תשי"ז-1957 (להלן – חוק ההסכמים קיבוציים), בענין קיומו, תחולתו, פירוש, ביצוע או הפרתו של הסכם קיבוצי, או הסדר קיבוצי אחר, או בכל ענין אחר הנובע מהם או בענין תחולתו, פירוש, ביצוע או הפרתו של כל דין;

(3) תובענות של חברים או חליפיהם או של מעסיקים או חליפיהם נגד קופות גמל, כמשמעותן בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, או תובענות של קופות הגמל נגד חבריהן או חליפיהם או נגד מעסיקים או חליפיהם, הכל אם התובענות נובעות מהחברות בקופות או מחבותם של מעסיקים לקופות, לפי הענין, וכן כל תובענה לקצבה הנובעת מיחסי עבודה;

(4) תובענות שבין עובד לארגון עובדים הקשורות בחברות או בתחום פעילותו של הארגון בעניני עבודה;

(5) בכל ענין שמוענקת לבית הדין האזורי סמכות בו על פי התיקונים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, ולחוקים אחרים, כמפורט בתוספת הראשונה, או בכל חוק אחר.

(א1) האמור בסעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מהוראת כל דין לענין השיפוט בהליכי פשיטת רגל, פירוק חברה או פירוק אגודה שיתופית.

(ב) לבית דין אזורי תהא הסמכות לדון בעבירות על החיקוקים המפורשים בתוספת השניה והתקנות על פיהן ; שר המשפטים ושר התעשייה המסחר והתעסוקה רשאים, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לתקן בצו את התוספת השניה, להוסיף עליה ולגרוע ממנה ; בהליכים לפי סעיף קטן זה ידון שופט יחיד ויחולו סדרי הדין ודיני הראיות החלים בהליכים פליליים בבתי המשפט.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א2), רשאי נשיא בית הדין הארצי או סגנו, על פי בקשה של בעל דין או של היועץ המשפטי לממשלה שהוגשה לפני תחילת הדיון או במהלכו, להורות שדיון בתובענה לפי הסעיף הקטן האמור, שהוא בעל חשיבות, דחיפות או רגישות מיוחדת, יתקיים בבית הדין הארצי.

יישום:

1. סעיף 24(א1) מעניק לבית הדין האזורי לעבודה סמכות ייחודית לדון בתובענות בין עובד למעסיק (או חליפיהם) שעילתן נובעת מיחסי עבודה. זה כולל תביעות לפיצויים בגין נזקים שנגרמו במהלך או בעקבות יחסי העבודה.

התביעה של יוסי נגד מעסיקו לשעבר בגין נזק שנגרם עקב הפקדה מאוחרת לקופת ביטוח מנהלים נובעת במישרין מיחסי העבודה, שכן מדובר בהתחייבות של המעסיק מכוח חוזה העבודה.

2. סמכות ייחודית של בית הדין לעבודה : תביעה כזו אינה נידונה בבית משפט רגיל (כמו בית משפט השלום או בית משפט לתביעות קטנות) אלא בבית הדין לעבודה, אשר לו הסמכות הייחודית לדון בעניינים הנוגעים ליחסי עבודה.

3. מהות הסכסוך : מאחר והנושא נוגע לנזק שנגרם לעובד עקב פעולה או מחדל של המעסיק הנוגעים לתשלומים המגיעים לו על פי חוק, התביעה מתאימה לבית הדין לעבודה.

התשובה ד' נכונה כי בית הדין האזורי לעבודה הוא הערכאה המתאימה לדון בתביעה כספית של עובד נגד מעסיק לשעבר בגין נזק שנגרם עקב הפרת חובותיו של המעסיק במהלך יחסי העבודה, כמו במקרה של הפקדה מאוחרת לקופת ביטוח מנהלים.

ח. לאיזו ערכאה תוגש תובענה ובקשה לאשר אותה כייצוגית בעילה של גביית יתר של דמי ביטוח בריאות בסכום כולל לקבוצה של 1,200,000 ש"ח על ידי המוסד לביטוח לאומי?

א. בית דין אזורי לעבודה.

ב. בית משפט לעניינים מנהליים.

ג. בית דין ארצי לעבודה.

ד. בית משפט שלום.

סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה; רע"א 5338/20 המל"ל נ' דורון טישמן, עו"ד ואח'

סמכות בית-דין אזורי

24. (א) לבית דין אזורי תהא סמכות ייחודית לדון—

(1) בתובענות בין עובד או חליפו למעסיק או חליפו שעילתן ביחסי עבודה, לרבות השאלה בדבר עצם קיום יחסי עבודה ולמעט תובענה שעילתה בפקודת הנזיקין [נוסח חדש];

(א1) בתובענה שעילתה במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה ליצירת יחסי עבודה, בתובענה שעילתה בחוזה כאמור לפני שנוצרו יחסי עבודה או לאחר שנסתיימו יחסים כאמור, או בתובענה שעילתה בקבלת אדם לעבודה או באי-קבלתו;

(ב1) תובענה שעילתה בסעיפים 29, 31, 62 או 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] בקשר לסכסוך עבודה;

(ג1) תובענה שבין מעסיק לעובדיו, בקשר לסכסוך עבודה, שעילתה בסעיפים 16 או 17 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;

(ד1) בתובענה של עובד או נציג ארגון עובדים נגד מעסיק או נושא משרה אצלו, או של מעסיק או נושא משרה אצלו נגד עובד או נציג ארגון עובדים, בקשר ליחסי עבודה, שעילתה עוולה אזרחית לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965; לעניין זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ממונה על העובד ופקיד האחראי מטעם התאגיד על תחום זכויות עובדים;

(2) בתובענה בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותו בחוק ההסכמים הקיבוציים, תשי"ז-1957 (להלן – חוק ההסכמים קיבוציים), בענין קיומו, תחולתו, פירוש, ביצועו או הפרתו של הסכם קיבוצי, או הסדר קיבוצי אחר, או בכל ענין אחר הנובע מהם או בענין תחולתו, פירוש, ביצועו או הפרתו של כל דין;

(3) תובענות של חברים או חליפיהם או של מעסיקים או חליפיהם נגד קופות גמל, כמשמעותן בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, או תובענות של קופות הגמל נגד חבריהן או חליפיהם או נגד מעסיקים או חליפיהם, הכל אם התובענות נובעות מהחברות בקופות או מחבותם של מעסיקים לקופות, לפי הענין, וכן כל תובענה לקצבה הנובעת מיחסי עבודה;

(4) תובענות שבין עובד לארגון עובדים הקשורות בחברות או בתחום פעילותו של הארגון בעניני עבודה;

(5) בכל ענין שמוענקת לבית הדין האזורי סמכות בו על פי התיקונים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, ולחוקים אחרים, כמפורט בתוספת הראשונה, או בכל חוק אחר.

(א1) האמור בסעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מהוראת כל דין לענין השיפוט בהליכי פשיטת רגל, פירוק חברה או פירוק אגודה שיתופית.

(ב) לבית דין אזורי תהא הסמכות לדון בעבירות על החיקוקים המפורשים בתוספת השניה והתקנות על פיהן; שר המשפטים ושר התעשייה המסחר והתעסוקה רשאים, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לתקן בצו את התוספת השניה, להוסיף עליה ולגרוע ממנה; בהליכים לפי סעיף קטן זה ידון שופט יחיד ויחולו סדרי הדין ודיני הראיות החלים בהליכים פליליים בבתי המשפט.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)(2), רשאי נשיא בית הדין הארצי או סגנו, על פי בקשה של בעל דין או של היועץ המשפטי לממשלה שהוגשה לפני תחילת הדיון או במהלכו, להורות שדיון בתובענה לפי הסעיף הקטן האמור, שהוא בעל חשיבות, דחיפות או רגישות מיוחדת, יתקיים בבית הדין הארצי.

יישום:

1. סעיף 24(א)(5) לחוק בית הדין לעבודה: סעיף זה מעניק לבית הדין האזורי לעבודה סמכות ייחודית לדון בתובענות הקשורות לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968. הסמכות כוללת תביעות הנוגעות לגביית יתר של דמי ביטוח בריאות על ידי המוסד לביטוח לאומי.

2. רע"א 5338/20 המל"ל נ' דורון טישמן: הפסיקה הכירה בכך שבית הדין האזורי לעבודה הוא הערכאה המתאימה לדון בתובענות נגד המוסד לביטוח לאומי בנוגע לדמי ביטוח בריאות, כולל תובענות ייצוגיות.

3. הבחירה בין תביעה רגילה לתביעה ייצוגית: גם אם מדובר בתובענה ייצוגית, כאשר עילת התביעה נובעת מגביית דמי ביטוח בריאות על ידי המוסד לביטוח לאומי, הסמכות נשארת בידי בית הדין האזורי לעבודה. כך, אם מבקשים לאשר תביעה כייצוגית, היא תוגש גם כן לבית הדין האזורי לעבודה.

התשובה א' נכונה משום שהתביעה והבקשה לאשר אותה כייצוגית, כאשר העילה היא גביית יתר של דמי ביטוח בריאות על ידי המוסד לביטוח לאומי, יוגשו לבית הדין האזורי לעבודה, אשר לו הסמכות הייחודית לדון בנושאים אלו.

הרחבה- כל תובענה ייצוגית תוגש על פי כללי במסכות העניינית באותה תביעה. כלומר אם מדובר על נושא של דיני עבודה לבית הדין לעבודה. אם מדובר בנושא של בעלות במקרקעין לבית המשפט המחוזי. אם מדובר בתביעת שווי על פי השווי הכולל. אם מדובר בתביעה נגד רשות יוגש לבית משפט לעניינים מנהליים.

ט. שירלי רוצה לתבוע את עידו בגין נזק גוף שגרם לה.

איזה מן המסמכים או הפרטים הבאים לא יצורף לכתב התביעה שתשלח לעידו או לא ייכלל בו?

א. מידע היכן מצוי מסמך מהותי לתביעה שאינו מצורף.

ב. תצהיר תשובות לשאלון שבתוספת הראשונה.

ג. המסמכים המקוריים שבידה שעליהם נסמכת התביעה.

ד. בקשה למינוי מומחה מטעם בית המשפט.

תקנות 15, 70 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

נספחים לכתבי הטענות

15. (א) לכתב טענות יצורפו מסמכים אלה בלבד והם יהיו נספחי כתב הטענות :
 - (1) העתק של מסמך מהותי וכל כתב אחר המשמש ביסוד הנטען בכתב הטענות ; אם המסמך אינו ברשותו, יצוין בידי מי או היכן הוא מצוי, למיטב ידיעת בעל הדין ;
 - (2) חוות דעת של מומחה רפואי שבכוונת בעל הדין להסתמך עליה במהלך המשפט או בקשה למינוי מומחה מטעמו של בית המשפט לפי סעיף 108א לחוק ;
 - (3) בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף יצרף התובע לכתב התביעה כתב ויתור על סודיות רפואית, ערוך לפי נוסח טופס 1, 1א או 1ב לפי העניין שבתוספת הראשונה ;
 - (4) בתובענה לפיצויים בשל נזק גוף יצרף התובע או עורך דינו הצהרה שלפיה יצרף לכתב התביעה שיימסר לנתבע את המסמכים המנויים בתקנות משנה 15(א)? (3) ו-17.
 - (ב) על אף האמור בתקנות משנה (א), רשאי בעל דין לצרף לכתב טענות חוות דעת של מומחה שאינו בעניין של רפואה.

הגשת העתק מסמך

70. (א) בעל דין לא יצרף לכתב טענות נספח מקורי ולא ימסור כראיה לבית המשפט מסמך מקורי אלא את העתקו בלבד, זולת אם הורה בית המשפט אחרת.
- (ב) הגיש בעל הדין נספח או מסמך מקורי לפי החלטת בית המשפט, יודיע על כך למזכירות בית המשפט בהודעה בכתב שתוכתר במילים "הודעה בדבר הגשת מסמך מקורי."
- (ג) אין באמור כדי לגרוע מהחובה להציג מסמך מקורי מקום שבו קיימת חובה כזו.

יישום :

1. תקנה 70(א) קובעת כי בעל דין לא יצרף לכתב הטענות מסמך מקורי, אלא רק העתק של המסמך. כלומר, כאשר שירלי מגישה את כתב התביעה נגד עידו, היא תצרף רק העתקי המסמכים שעליהם היא נסמכת בתביעתה ולא את המסמכים המקוריים.

2. נספחים לכתבי טענות - תקנה 15 : תקנה 15 מפרטת מה צריך להיכלל כנספחים לכתבי הטענות, כולל העתקים של מסמכים מהותיים, חוות דעת של מומחה רפואי או בקשה למינוי מומחה מטעם בית המשפט. התקנה גם מחייבת את התובע להצהיר היכן מצוי מסמך מהותי אם הוא אינו ברשותו, אך אין דרישה לצרף את המסמכים המקוריים עצמם.

התשובה ג נכונה כי לפי התקנות, שירלי אינה נדרשת ואינה אמורה לצרף את המסמכים המקוריים לכתב התביעה. היא תצטרף רק העתקים של המסמכים שעליהם היא נסמכת, בהתאם לתקנה 70(א). במידה ויש צורך להגיש את המסמכים המקוריים, הדבר ייעשה רק אם בית המשפט יורה על כך במפורש.

י. שרית מתגוררת בירושלים, ובמהלך טיול עם חברות נפגעה כשנפלה לבור במדרכה של עיריית באר שבע. לשרית נגרמה נכות קשה, והיא מעריכה שנוקיה יעמדו על 10,000,000 ש"ח.

איזה מן ההיגדים הבאים נכון?

- a. שרית רשאית להגיש תביעה לבית המשפט המחוזי בירושלים או בבאר שבע. פירוט הטענות לא יעלה על 9 עמודים.
- b. שרית רשאית להגיש תביעה לבית המשפט המחוזי בירושלים או בבאר שבע. פירוט הטענות לא יעלה על 25 עמודים.
- c. שרית רשאית להגיש תביעה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע בלבד. פירוט הטענות לא יעלה על 9 עמודים.
- d. שרית רשאית להגיש תביעה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע בלבד. פירוט הטענות לא יעלה על 25 עמודים.

תקנות 7, 9 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

מקום שיפוט

7. (א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.

(ב) כתב תביעה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט יוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע; הגיש עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 תביעה כאמור, תוגש התביעה במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד.
(ג) בית המשפט המוסמך לדון בתביעה הכוללת כמה נתבעים הוא בית משפט המוסמך לדון נגד אחד מהם לפי תקנות משנה (א) או (ב).

כתב תביעה וכתב הגנה – כללי

9. (א) הליך בבית משפט ייפתח בהגשת כתב תביעה, שבמענה לו יוגש כתב הגנה.
(ב) כתב הגנה יוגש בתוך שישים ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע, ובתביעה שעניינה רשלנות רפואית, יוגש כתב ההגנה בתוך 120 ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע; בית המשפט רשאי להאריך את המועדים כאמור אם השתכנע כי קיימים טעמים המצדיקים זאת.
(ג) כתב תביעה וכתב הגנה יכללו שלושה חלקים לפי הסדר המפורט להלן:

- (1) כותרת;
- (2) תמצית הטענות;
- (3) פירוט הטענות.

(ד) חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על שני עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על תשעה עמודים אם הוגש לבית משפט שלום, ובהתאמה על שלושה ושנים עשר עמודים אם הוגש לבית משפט מחוזי; ואולם בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים ובתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי, חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על חמישה עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על עשרים וחמישה עמודים.

(ה) (נמחקה)

יישום:

1. מקום שיפוט (תקנה 7) : לפי תקנה 7(א), תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט שבו נמצא מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים, או במקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע.
במקרה זה, האירוע התרחש בבאר שבע, ולכן על פי תקנות סדר הדין האזרחי, שרית חייבת להגיש את התביעה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, שכן זהו המקום שבו אירע המחדל (הנפילה למדרכה בבאר שבע) ומקום מושבה של עיריית באר שבע כנתבעת.
2. היקף כתב התביעה (תקנה 9) : קובעת כי בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על 2.5 מיליון ש"ח, פירוט הטענות בכתב התביעה לא יעלה על 25 עמודים.
במקרה של שרית, סכום התביעה מוערך ב-10,000,000 ש"ח, ולכן ההיקף המותר של פירוט הטענות בכתב התביעה בבית המשפט המחוזי הוא עד 25 עמודים.
- התשובה ד נכונה כי שרית חייבת להגיש את התביעה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע (מקום המעשה והמחדל), והיקף פירוט הטענות בכתב התביעה לא יעלה על 25 עמודים, כפי שקובעות התקנות לתביעות בסכום גבוה כמו זה הנדון.

יא. חברת "ב"ב הפקות" פנתה למשרדך לצורך גביית חוב של חצי מיליון ש"ח מלקוח שלה. החברה מבקשת ממך להגיש תביעה וכן בקשה להטלת עיקולים במעמד צד אחד. ביקשת מהחברה לחתום על כתב התחייבות עצמית אך סורבת.

האם תוכל להגיש את הבקשה ללא כתב התחייבות עצמית?

- א. כן, ובלבד שלבקשה יצורף תצהיר לאימות העובדות המצוינות בה.
- ב. כן, ובלבד שלבקשה יצורף תצהיר לאימות העובדות המצוינות בה ותצהיר נוסף אשר יסביר מדוע לא נחתם כתב התחייבות עצמית.
- ג. לא. לבקשה לסעדים זמניים חובה לצרף בעת הגשתה הן כתב התחייבות עצמית, הן כתב ערבות צד ג' והן עירבון כספי שלא יפחת מ-20,000 ש"ח.
- ד. לא. לבקשה לסעדים זמניים חובה לצרף בעת הגשתה התחייבות עצמית, ויהיה על המבקש לצרף גם ערובה שעליה יורה בית המשפט אלא אם כן יפטור אותו בית המשפט מהפקדת ערובה.

תקנה 96 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

התחייבות עצמית וערובה

96. (א) סעד זמני יותנה בהתחייבות עצמית של המבקש לפיצוי כמפורט בתקנת משנה (ב), וכן בערובה כמפורט בתקנת משנה (ג) לשם פיצוי בשל כל נזק שייגרם למי שמופנה אליו הצו כתוצאה ממתן הצו הזמני, אם יפקע הצו או יצומצם היקפו.

(ב) התחייבות עצמית של מבקש תצורף לבקשה ותהיה ערוכה לפי הנוסח בטופס 7 שבתוספת הראשונה; התחייבות עצמית לא תהיה מוגבלת בסכום, זולת אם בית המשפט הורה אחרת.

(ג) המבקש יפקיד ערובה מספקת, להנחת דעתו של בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לפטור את המבקש מהפקדת ערובה, אם סבר שהדבר צודק וראוי בנסיבות העניין וכן רשאי להתנות את מתן הסעד הזמני בכמה ערובות; הסעד הזמני ייכנס לתקפו רק עם הפקדת כל הערובות שעליהן הורה בית המשפט, זולת אם בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

יישום:

1. חובת צירוף התחייבות עצמית: תקנה 96(א) קובעת שסעד זמני יותנה בהתחייבות עצמית של המבקש לפיצוי בשל כל נזק שייגרם למי שמופנה אליו הצו, אם הצו יפקע או יצומצם. התחייבות זו חייבת להיות מצורפת לבקשה והיא לא מוגבלת בסכום אלא אם כן בית המשפט קובע אחרת. כלומר, כל בקשה להטלת עיקולים (שהוא סוג של סעד זמני) מחייבת צירוף התחייבות עצמית של המבקש. במקרה הנדון, הלקוח שלך מסרב לחתום על כתב התחייבות עצמית, ולכן לא ניתן להגיש את הבקשה מבלי לצרף את ההתחייבות הנדרשת.

2. חובת צירוף ערובה (תקנה 96(ג)): בנוסף, תקנה 96(ג) דורשת מהמגיש להפקיד ערובה מספקת, להנחת דעתו של בית המשפט. עם זאת, בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לפטור את המבקש מהפקדת ערובה או להורות על ערובות נוספות. כלומר, חובה לצרף התחייבות עצמית ולהפקיד ערובה, אלא אם בית המשפט פוטר את המבקש מהפקדת הערובה מטעמים מיוחדים.

3. סנקציות בגין אי-הפקדה: הסעד הזמני לא ייכנס לתוקף אלא אם כל הערובות שהורה עליהן בית המשפט הופקדו, למעט אם בית המשפט קבע אחרת מטעמים מיוחדים.

בהתאם לתקנה 96, לא ניתן להגיש בקשה לסעד זמני, כמו הטלת עיקולים, מבלי לצרף התחייבות עצמית. בנוסף, יש לצרף ערובה כפי שיורה בית המשפט, אלא אם הוא פוטר את המבקש מהפקדת ערובה. סירוב הלקוח שלך לחתום על כתב התחייבות עצמית מונע ממך להגיש את הבקשה, והדרך הנכונה לפעול היא לצרף התחייבות עצמית ולבקש מבית המשפט לפטור מהפקדת ערובה אם יש לכך הצדקה.

יב. בית המשפט נעתר במעמד צד אחד לבקשה להטיל עיקולים זמניים על נכסי חברה. מיד לאחר המצאת העיקולים והבקשה לחברה, הגישה החברה בקשה לבטל את העיקולים.

מה הדין?

א. על בית המשפט לדון בבקשה בכתב ולתת החלטה ללא דיחוי.

ב. **על בית המשפט לקיים דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ- 14 ימים מיום שהוגשה הבקשה לביטול העיקולים על ידי החברה, וימי הפגרה יובאו במניין, אך הוא רשאי להורות על מועד מאוחר יותר אם מצא טעמים מיוחדים לכך; הדיון יסתיים, ככל האפשר, ביום דיונים אחד.**

ג. על בית המשפט לקיים דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ- 14 ימים מיום שהוגשה הבקשה לביטול העיקולים על ידי החברה, וימי הפגרה לא יובאו במניין; הדיון יסתיים, ככל האפשר, ביום דיונים אחד.

ד. בית המשפט יפעל על פי שיקול דעתו כפי שימצא לנכון בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

תקנה 97 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט- 2018

הדיון בבקשה

97. (א) בלי לגרוע מסמכויות בית המשפט הנתונות לו לפי פרק ח', הבקשה למתן סעד זמני תידון במעמד בעלי הדין, ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים, לתת סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, אם שוכנע, על בסיס ראיות מספקות, כי קיים חשש סביר שהעיקוב שייגרם כתוצאה מקיום הדיון במעמד בעלי הדין או הבאת הבקשה לידיעת המשיב תסכל את מטרת הסעד הזמני או תגרום למבקש נזק חמור.

(ב) הסעד הזמני הארעי יעמוד בתוקפו לפי האמור בו או עד למתן החלטה אחרת.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), יידונו בקשות לצו עיקול זמני וצו לתפיסת ראיות במעמד צד אחד, זולת אם סבר בית המשפט כי אין בקיום דיון במעמד בעלי הדין כדי לסכל את מטרת הצו.

(ד) נתן בית המשפט סעד זמני ארעי במעמד צד אחד, יומצאו במסירה אישית למשיב העתקים של הצו, הבקשה והמסמכים המצורפים אליה וכן העתק כתב הערבות, בלא דיחוי ולא יאוחר משלושה ימים ממועד מתן הצו, אלא אם כן הורה בית המשפט על מועד מאוחר יותר מטעמים מיוחדים; נקבע דיון במעמד בעלי הדין, תימסר הודעה על מועד הדיון למשיב ולמחזיק, אם יש כזה, עם המצאת הצו הזמני.

(ה) במסגרת ההחלטה המעניקה סעד זמני ארעי, למעט צו עיקול זמני או צו לתפיסת ראיות, יורה בית המשפט על מועד לדיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ככל האפשר ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום מתן הסעד הזמני הארעי; ימי פגרה יובאו במניין הימים; בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

(ו) ניתן צו עיקול זמני או צו לתפיסת ראיות, במעמד צד אחד, רשאי המשיב, והמחזיק, אם יש כזה, לבקש את ביטול הצו בתוך שלושים ימים ממועד המצאתו; הוגשה בקשה לביטול הצו, יקיים בית המשפט דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מארבעה עשר ימים מיום הגשת הבקשה לביטול; ימי פגרה יובאו במניין הימים; בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון, אם מצא טעמים מיוחדים לכך.

(ז) בית המשפט יקיים את הדיון בבקשה למתן סעד זמני או לביטולו בלא דיחוי; בית המשפט יקיים, ככל האפשר, את הדיון ביום דיונים אחד וישמע את סיכום טענות בעלי הדין בעל פה מיד לאחר סיום הבאת הראיות.

(ח) בית המשפט הדן בבקשה לסעד זמני ייתן את החלטתו עם תום הדיון בבקשה, ולכל המאוחר בתוך ארבעה עשר ימים לאחר תום הדיון; לא נתן את החלטתו במועד האמור, ייתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט.

יישום :

1. קיום דיון במעמד בעלי הדין : על פי תקנה 97(ו), אם ניתן צו עיקול זמני במעמד צד אחד, רשאי המשיב (במקרה זה החברה) להגיש בקשה לביטול הצו תוך 30 ימים ממועד המצאתו.
לאחר הגשת הבקשה לביטול הצו, על בית המשפט לקיים דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-14 ימים ממועד הגשת הבקשה לביטול העיקולים.
2. ימי הפגרה (תקנה 97(ו)) : התקנה קובעת שימי הפגרה יובאו במניין הימים, כלומר, הספירה של 14 הימים כוללת את ימי הפגרה.
בית המשפט רשאי להורות על מועד מאוחר יותר לדיון רק אם הוא מוצא טעמים מיוחדים לכך.
3. הדיון עצמו (תקנה 97(ז)) : התקנה גם מחייבת את בית המשפט לקיים את הדיון ביום דיונים אחד ככל האפשר, ולשמוע את סיכום הטענות בעל פה מיד לאחר סיום הבאת הראיות, כדי להבטיח יעילות ומהירות בתהליך.
- לאחר שהחברה מגישה בקשה לביטול העיקולים, בית המשפט חייב לקיים דיון במעמד בעלי הדין בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-14 ימים מיום הגשת הבקשה, כאשר ימי הפגרה נכללים במניין הימים. זאת למעט אם יש טעמים מיוחדים המצדיקים דחייה.

יג. דוד, המתגורר בירושלים, הזמין באמצעות האינטרנט מוצר מחנות באילת. מחיר המוצר 5,000 ש"ח. מאחר שדוד לא שילם בגין המוצר, פתחה נגדו החנות בקשה לביצוע התביעה בלשכת ההוצאה לפועל באילת. דוד מעוניין להתנגד לתביעה.

היכן יכול דוד להגיש את ההתנגדות?

א. בלשכת ההוצאה לפועל באילת או בירושלים.

ב. בלשכת ההוצאה לפועל באילת בלבד.

ג. בכל לשכת הוצאה לפועל לפי בחירתו.

ד. בלשכת ההוצאה לפועל בירושלים בלבד.

תקנה 109ב לתקנות ההוצאה לפועל, התש"ס-1979; תקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
הארכת מועד להגשת ההתנגדות

109. (א) בקשה להארכת מועד להגשת ההתנגדות האמורה בתקנה 106, המוגשת בתוך 30 ימים מיום שהומצאה האזהרה, תוגש ללשכת ההוצאה לפועל שבה הוגשה הבקשה לביצוע או ללשכה שליד בית המשפט שלו הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר, בכתב, בצירוף תצהיר, עיקר נימוקי ההתנגדות והטעמים שלפיהם לבית המשפט הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר, ותועבר עם כל המצורף לה לבית המשפט המוסמך לדון בתביעה על פי השטר.

(1א) בקשה להארכת מועד להגשת ההתנגדות האמורה בתקנה 106 המוגשת לאחר 30 ימים מיום שהומצאה האזהרה, תוגש ללשכת ההוצאה לפועל שבה הוגשה הבקשה לביצוע או ללשכה שליד בית המשפט שלו הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר, בכתב, בצירוף תצהיר, עיקר נימוקי ההתנגדות והטעמים שלפיהם לבית המשפט הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר, ורשם ההוצאה לפועל ייתן הוראות ביחס לחיוב בריבית לפי סעיף 3א81 לחוק, ויעביר את הבקשה להארכת המועד עם כל המצורף לה לבית המשפט המוסמך לדון בתביעה על פי השטר; בתוך שלושים ימים לאחר הגשת הבקשה כאמור, יצרף המתנגד לבקשה את כתב ההתנגדות.

(2א) לא צוינו בבקשה להארכת מועד כאמור בתקנת משנה (א) או (1א) הטעמים שלפיהם לבית המשפט הסמכות המקומית לדון בתביעה על פי השטר, יראו כאילו נטען שבית המשפט שליד הלשכה שאליה הוגשה הבקשה להארכת המועד הוא המוסמך לדון, ורשם ההוצאה לפועל יעביר את הבקשה לביצוע השטר והבקשה להארכת המועד להגשת ההתנגדות וכל המצורפים אליהן לבית המשפט המוסמך כאמור.

(3א) בית המשפט שהועברה אליו בקשה להארכת מועד כאמור בתקנת משנה (א) או (1א) רשאי להאריך את המועד להגשת ההתנגדות, והגשתה במועדים שקבע בית המשפט, תיחשב כאילו הוגשה בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה האזהרה ויחולו עליה תקנות 106 ו-108; החייב יודיע בכתב, בהקדם האפשרי, ללשכת ההוצאה לפועל על החלטת בית המשפט בדבר הארכת המועד להגשת ההתנגדות.

(ב) בית משפט שהועברה אליו בקשה להארכת מועד כאמור בתקנת משנה (א) או (1א) רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לעכב את הליכי ההוצאה לפועל או חלק מהם, אם הוגשה לו בקשה על כך ואף בטרם החליט בבקשה להארכת המועד, וכן רשאי הוא ליתן הוראות ביחס לחיוב בריבית לפי סעיף 3א81 לחוק; החייב יודיע בכתב, בהקדם האפשרי, ללשכת ההוצאה לפועל על החלטת בית המשפט בדבר עיכוב ההליכים.

מקום שיפוט

7. (א) תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחלל שבשלו תובעים ואם היתה התובענה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו הם מצויים; אם קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שעליו הוסכם.

(ב) כתב תביעה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט יוגש לבית המשפט שבמחוז שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע; הגיש עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 תביעה כאמור, תוגש התביעה במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד.

(ג) בית המשפט המוסמך לדון בתביעה הכוללת כמה נתבעים הוא בית משפט המוסמך לדון נגד אחד מהם לפי תקנות משנה (א) או (ב).

יישום :

1. מקום שיפוט : תקנה 7(א) קובעת שתובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז השיפוט של מקום מגוריו של הנתבע או במקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים. במקרה של דוד, מקום מגוריו הוא ירושלים, ומכאן שלבית המשפט שבמחוז השיפוט שבו הוא מתגורר (בירושלים) יש סמכות מקומית לדון בתובענה.

2. תקנה 109ב לתקנות ההוצאה לפועל : תקנה זו קובעת כי בקשה להארכת מועד להגשת התנגדות יכולה להיות מוגשת ללשכת ההוצאה לפועל שבה הוגשה הבקשה לביצוע (במקרה זה באילת) או ללשכת ההוצאה לפועל שבסמוך לבית המשפט בעל הסמכות המקומית לדון בתביעה (במקרה זה בירושלים). כלומר, דוד יכול להגיש את ההתנגדות בלשכת ההוצאה לפועל באילת (מקום שבו הוגשה הבקשה לביצוע התביעה) או בלשכת ההוצאה לפועל בירושלים (הסמוכה למקום מגוריו).

התשובה א נכונה כי דוד רשאי להגיש את ההתנגדות או בלשכת ההוצאה לפועל באילת (מקום שבו נפתח תיק ההוצאה לפועל) או בלשכת ההוצאה לפועל בירושלים (מקום מגוריו של דוד, שבו יש לבית המשפט סמכות מקומית לדון בתובענה).

יד. מהן הזכויות המוקנות לנפגע עבירה בנוגע לנוכחותו בתהליכי גיבוש הסדר טיעון עם הנאשם שפגע בו?

- א. לנפגע העבירה זכות להיות נוכח הן בישיבות המשא ומתן לגיבוש הסדר הטיעון הן בדיון בבקשה לאישור הסדר הטיעון בבית המשפט, גם אם הוא נערך בדלתיים סגורות.
- ב. לנפגע העבירה זכות להיות נוכח הן בישיבות המשא ומתן לגיבוש הסדר הטיעון הן בדיון בבקשה לאישור הסדר הטיעון בבית המשפט, אלא אם הוא נערך בדלתיים סגורות.
- ג. לנפגע העבירה לא מוקנית זכות להיות נוכח בישיבות המשא ומתן לגיבוש הסדר הטיעון, ולא מוקנית לו זכות להיות נוכח בדיון בבקשה לאישור הסדר הטיעון בבית המשפט.
- ד. לנפגע העבירה לא מוקנית זכות להיות נוכח בישיבות המשא ומתן לגיבוש הסדר הטיעון, ואולם יש לו זכות להיות נוכח בדיון בבקשה לאישור הסדר הטיעון בבית המשפט, גם אם הוא נערך בדלתיים סגורות.

סעיפים 15, 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה; בג"ץ 1620/22. פלונית נ' פרקליטות המדינה

זכות לנוכחות בדיון הנערך בדלתיים סגורות

15. (א) בכפוף להוראות סעיף 172 לחוק סדר הדין הפלילי, נפגע עבירה זכאי להיות נוכח בדיון בבית המשפט בענין העבירה שממנה נפגע, הנערך בדלתיים סגורות לפי סעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, וכן זכאי הוא שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נוכח עמו בדיון כאמור.
(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שלא לאפשר את נוכחותו של נפגע העבירה או של האדם המלווה אותו בדיון בבית המשפט.

זכות להביע עמדה לענין הסדר טיעון, הסדר לסגירת תיק או העברת עניינו של נאשם לבית משפט קהילתי

17. (א) נפגע עבירת מין או אלימות חמורה שקיבל הודעה לפי סעיף 8(ג)(2) על האפשרות שהתביעה תגיע להסדר טיעון עם הנאשם או על פרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם או שהתביעה תגיע להסדר לסגירת תיק עם החשוד או על פרטיו של הסדר לסגירת תיק המתגבש עם החשוד או על האפשרות שעניינו של הנאשם יועבר לבית משפט קהילתי, זכאי שתינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו לפני התובע, לפני קבלת החלטה בענין.

(ב) זכויותיו של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה לקבל הודעה על פרטיו של הסדר טיעון המתגבש עם הנאשם או על פרטיו של הסדר לסגירת תיק המתגבש עם החשוד, לפי העניין, ולהביע עמדה בענין זה כאמור בסעיף קטן (א), לא יחולו לגבי העבירות המפורטות להלן, אלא אם כן ביקש נפגע העבירה להביע את עמדתו לענין פרטיו של הסדר הטיעון או ההסדר לסגירת תיק:

- (1) עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, אם נפגע העבירה הוא בן משפחתו של הנאשם; בפסקה זו, בן משפחתו – "כהגדרתו בחלק ב' לתוספת ראשונה א'";
- (2) עבירה לפי סעיף 382(ב) או (ג) לחוק העונשין.
- (ג) נפגע עבירת מין או אלימות חמורה המפורטת בתוספת ראשונה ב', שקיבל הודעה לפי סעיף 8(ג)(2) על פרטיו של הסדר טיעון שהתגבש עם הנאשם או על פרטיו של הסדר לסגירת תיק שמתגבש עם החשוד, זכאי להביע את עמדתו לענין הסדר הטיעון או ההסדר לסגירת תיק, לפי העניין, לפני הגורם המאשר, בעל פה או בכתב, על פי בחירתו, טרם קבלת ההחלטה על הסדר הטיעון או על ההסדר לסגירת תיק, לפי העניין; בסעיף קטן זה, "גורם מאשר" – "פרקליט מחוז או ממונה בכיר בפרקליטות שפרקליט המחוז הסמיכו לענין זה.
- (ד) בדיון לגבי כתב איש

(ד) בדיון לגבי כתב אישום בעבירת מין או אלימות חמורה, שבו מציג התובע לפני בית המשפט הסדר טיעון שאליו הגיע עם הנאשם, יברר בית המשפט האם קוימו הוראות חוק זה לענין זכויותיו של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה לפי סעיף זה, לרבות האם הובאו פרטיו של הסדר הטיעון המוצג לפניו, כאמור בסעיף זה, לפני נפגע עבירה כאמור.

(1ד) שופט הדן בהעברת עניינו של נאשם לבית משפט קהילתי כאמור בסעיף 220 לחוק סדר הדין הפלילי,

יברר אם קוימו הוראות חוק זה לענין זכויותיו של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה לפי סעיף זה.

(ה) הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג) יחולו, אלא אם כן קבע פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות במשטרה, לפי העניין, כי יש בכך כדי לפגוע באופן ממשי בניהול ההליך.

(ו) השרים יקבעו את המועדים והדרכים למימוש זכויותיו של נפגע העבירה לפי סעיף זה.

בג"ץ 1620/22. פלונית נ' פרקליטות המדינה

בג"ץ 1620/22 פלונית נ' פרקליטות המדינה הוא פסק דין העוסק בעתירה שהוגשה לבג"ץ נגד פרקליטות המדינה בנוגע להחלטה לסגור תיק פלילי מחוסר עניין לציבור או מחוסר ראיות מספיקות. בעתירה נטען כי החלטת הפרקליטות לסגור את התיק נעשתה בחוסר סבירות, וללא שקילה נאותה של הראיות והאינטרסים הציבוריים.

בג"ץ בחן את ההליך ואת השיקולים שהובילו להחלטה לסגור את התיק, וקבע כי התערבות בהחלטות הפרקליטות תיעשה במקרים חריגים בלבד, כאשר מתקיים כשל חמור בשיקול הדעת או בפעולה של רשויות האכיפה. במקרה זה, בג"ץ דחה את העתירה לאחר שמצא כי הפרקליטות פעלה במסגרת הסמכויות שלה, ולא נמצאה עילה להתערבות בהחלטתה.

יישום:

1. נוכחות בישיבות משא ומתן לגיבוש הסדר טיעון: לפי חוק זכויות נפגעי עבירה, לא מוקנית לנפגע עבירה זכות להיות נוכח בישיבות המשא ומתן לגיבוש הסדר טיעון בין התביעה לבין הנאשם. תהליך זה נערך בדרך כלל בין הצדדים המעורבים בתיק (הנאשם והתביעה) ואין חובה לשתף את נפגע העבירה בתהליך המשא ומתן עצמו.

2. נוכחות בדיון בבית המשפט: סעיף 15 לחוק זכויות נפגעי עבירה מקנה לנפגע העבירה את הזכות להיות נוכח בדיון בבית המשפט, גם אם הדיון נערך בדלתיים סגורות. עם זאת, בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שלא לאפשר את נוכחותו של נפגע העבירה בדיון. כלומר, לנפגע העבירה יש זכות להיות נוכח בדיון שבו מבקש בית המשפט לאשר את הסדר הטיעון, גם אם הדיון נערך בדלתיים סגורות, אלא אם בית המשפט מחליט אחרת.

לנפגע העבירה אין זכות להיות נוכח בישיבות המשא ומתן לגיבוש הסדר הטיעון, אך יש לו זכות להיות נוכח בדיון בבית המשפט בבקשה לאישור הסדר הטיעון, גם אם הדיון נערך בדלתיים סגורות, אלא אם יש טעמים מיוחדים שבגינם בית המשפט מחליט אחרת.

טו. מהו הדין ביחס לחשד הסביר הנדרש לשם ביצוע מעצר?

א. שוטר אינו יכול להתבסס על טענות של צד שלישי בגיבוש החשד.

ב. **שוטר יכול להתבסס על טענות של צד שלישי בגיבוש החשד, ואין הכרח שהחשד שהתעורר אצל השוטר ייווצר מעובדות שקלט בחושיו שלו.**

ג. שוטר יכול להתבסס על טענות של צד שלישי בגיבוש החשד, אך על החשד להיווצר אצל השוטר מעובדות שקלט בחושיו שלו.

ד. שוטר אינו יכול להתבסס על טענות של צד שלישי בגיבוש החשד, אולם אין הכרח שהחשד ייווצר אצל השוטר מעובדות שקלט בחושיו שלו.

סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996; רע"פ 3829/15 קסאי נ' מדינת ישראל

עיכוב חשוד במקום

67. (א) היה לשוטר יסוד סביר לחשד כי אדם עבר עבירה, או כי הוא עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה, רשאי הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, במקום הימצאו.
(ב) שוטר רשאי לדרוש מאדם להילווה עמו לתחנת המשטרה או לזמנו לתחנת המשטרה למועד אחר שיקבע, אם נתקיימו שניים אלה:
(1) יש יסוד סביר לחשד שהוא עבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהוא עומד לעבור עבירה כאמור בסעיף קטן (א);
(2) הזיהוי היה בלתי מספיק, או לא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו.

יישום:

1. חשד סביר לפי החוק: סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי מתייחס לסמכויות שוטר לעכב אדם אם יש לו "יסוד סביר לחשד" שהאדם עבר עבירה או עומד לעבור עבירה.
החשד הסביר יכול להתבסס לא רק על מה שהשוטר קלט בחושיו שלו אלא גם על מידע שהגיע אליו מצד שלישי. זאת אומרת, השוטר רשאי להסתמך על טענות או מידע מצדדים שלישיים בגיבוש החשד הסביר.
 2. **ברע"פ 3829/15 קסאי נ' מדינת ישראל**, נקבע כי שוטר יכול לגבש חשד סביר לא רק מעובדות שקלט בחושיו, אלא גם ממידע שקיבל מצד שלישי, כל עוד אותו מידע מעורר אצל השוטר חשד סביר שהאדם עבר או עומד לעבור עבירה.
 3. מהות החשד הסביר: החשד הסביר צריך להיות מבוסס על אינדיקציות ממשיות ולא על תחושות בלבד. המידע שמגיע מצד שלישי יכול להוות חלק מאותן אינדיקציות, ובלבד שהוא מספיק על מנת לעורר אצל השוטר חשד סביר.
- שוטר יכול להתבסס על טענות של צד שלישי בגיבוש החשד הסביר, ואין הכרח שהחשד ייווצר מעובדות שקלט בחושיו שלו. מה שחשוב הוא שהמידע שהגיע אליו, בין אם במישרין ובין אם מצד שלישי, יוכל לגבש אצל השוטר יסוד סביר לחשד שהאדם עבר או עומד לעבור עבירה.

טז. איזה מן ההיגדים הבאים מתאר נכונה את הליך הגישור הפלילי?

- גישור פלילי מהווה הליך חלופי להסדר טיעון.
- גישור פלילי מהווה מסלול עוקף להסדר טיעון.
- גישור פלילי מהווה כלי, שלב מקדמי, בדרך להשגת הסדר טיעון.**
- גישור פלילי לא נועד לגיבושו של הסדר טיעון.

סעיף 143א לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982; בג"ץ 1620/22 פלונית נ' פרקליטות המדינה

דיון מקדמי (תיקון מס' 48) תשס"ו-2006

143א. (א) בסעיף זה –

- "חוק זכויות נפגעי עבירה" – חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001;
- "סיום הדיון" – לרבות מתן פסק דין;
- "עבירת מין או אלימות חמורה" – כהגדרתה בסעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה.
- (ב) על אף הוראות סעיף 143, רשאי בית המשפט, בתחילת המשפט ובכפוף להוראות סעיף קטן (ג), לנהל דיון מקדמי בכתב אישום, שמטרתו אחד מאלה:
 - (1) בירור עמדת הנאשם לענין הודיה או כפירה בעובדות הנטענות בכתב האישום, כולן או מקצתן;
 - (2) בחינת האפשרות לצמצום המחלוקת העובדתית או המשפטית, כולה או מקצתה;
 - (3) ייתור הצורך בשמיעת ראיות;
 - (4) סיום הדיון במסגרת הדיון המקדמי.
- (ג) בית המשפט ינהל דיון מקדמי לפי סעיף זה, רק אם התקיימו כל אלה:
 - (1) הנאשם קיבל הודעה לפי סעיף 95(ב) בדבר האפשרות לניהול דיון מקדמי ובית המשפט נוכח כי הנאשם הבין את מהות הדיון המקדמי והביע את הסכמתו לניהולו;
 - (2) הנאשם מיוצג בידי סניגור;
 - (3) התובע הסכים לניהול הדיון המקדמי.
- (ד) בדיון מקדמי לפי סעיף זה רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לעיין בחומר החקירה וברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת והנוגע לאישום, וכן בחומר וברשימה כאמור שנאספו או שנרשמו בידי ההגנה; אין בהוראה זו כדי לגרוע מכללי חסיונות עדים או כללי ראיות חסיות.
- (ה) לא הסתיים הדיון בכתב האישום במסגרת דיון מקדמי לפי סעיף זה, יעביר בית המשפט את הדיון בכתב האישום לשופט אחר שימשיך לדון בו לפי הוראות סימנים ה' עד ז' לפרק זה.
- (ו) פרוטוקול הדיון המקדמי –
 - (1) לא יועבר לעיון השופט שימשיך לדון בכתב האישום לפי הוראות סעיף קטן (ה);
 - (2) לא ישמש ראיה בכל הליך משפטי אחר, למעט בערעור על פסק הדין שניתן בדיון המקדמי, אלא בהסכמת בעלי הדין.
- (ז) בית המשפט יברר, בדיון מקדמי לפי סעיף זה בכתב אישום בעבירת מין או אלימות חמורה, האם קוימו הוראות חוק זכויות נפגעי עבירה לענין זכותו של נפגע עבירה מין או אלימות חמורה להביע עמדה בענין הסדר טיעון עם הנאשם.
- (ח) הוראות סעיף זה לא יחולו על דיון בכל אחת מאלה:
 - (1) עבירה שהיא בסמכותו של בית המשפט המחוזי בדונו בהרכב;
 - (2) עבירה מהעבירות המפורטות בסעיף 240(א) רישא.

יישום:

- מהות הדיון המקדמי (גישור פלילי): סעיף 143א לחוק סדר הדין הפלילי מתאר את מטרות הדיון המקדמי, שניתן לנהל אותו בתחילת המשפט. אחת המטרות המרכזיות של דיון מקדמי היא "בחינת האפשרות לצמצום המחלוקת העובדתית או המשפטית, כולה או מקצתה". חלק בלתי נפרד מכך הוא האפשרות להגיע להסדר טיעון בין הנאשם לתביעה.
- הדיון המקדמי נועד ליצור מסגרת שבה הצדדים יכולים לדון במחלוקות ביניהם בצורה פתוחה, מתוך מטרה לייתר את הצורך בניהול מלא של המשפט, ובמקרים רבים, הדיון המקדמי מוביל להשגת הסדר טיעון.
- גישור פלילי כשלב מקדמי: הגישור הפלילי מתנהל במעמד שני הצדדים (התביעה והנאשם), ובו הם יכולים לדון על האפשרות להגיע להסדר טיעון. כלומר, הגישור הפלילי אינו חלופה להסדר טיעון או מסלול עוקף, אלא מהווה חלק מההליך המוביל להסדר טיעון פוטנציאלי.
- בית המשפט, במהלך הדיון המקדמי, יכול לסייע לצדדים להגיע להסכמה שתוביל להסדר טיעון, ולכן גישור פלילי הוא כלי מקדים להשגת הסדר טיעון.

יז. לנשיא המדינה הוגשה בקשה למתן חנינה, ובמסגרתה התעוררה שאלה אשר לדעת שר המשפטים ראויה לדיון בבית המשפט העליון ואשר אינה יכולה לשמש עילה למשפט חוזר.

מה הדין?

- א. על שר המשפטים להעמיד את השאלה לבית המשפט העליון ; אם בית המשפט העליון יחליט לדון בה, היא תידון כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על דיון נוסף.
- ב. שר המשפטים רשאי להעמיד את השאלה לבית המשפט העליון ; אם בית המשפט העליון יחליט לדון בה, היא תידון כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על דיון נוסף.
- ג. על שר המשפטים להעמיד את השאלה לבית המשפט העליון ; אם בית המשפט העליון יחליט לדון בה, היא תידון כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על משפט חוזר.
- ד. **שר המשפטים רשאי להעמיד את השאלה לבית המשפט העליון ; אם בית המשפט העליון יחליט לדון בה, היא תידון כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על משפט חוזר.**

סעיף 32 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

ישיבת שופט מחוץ למקום מינויו [14/ב]

36. נתמנה שופט פלוני לבית משפט מחוזי אחד, אין בכך כדי למנעו מלשבת בבית משפט מחוזי אחר ; ואולם לא ישב שופט בבית משפט מחוזי אחר אלא בהסכמת נשיאי שני בתי המשפט המחוזיים הנוגעים בדבר.

יישום:

1. סעיף 32 קובע כי כאשר מוגשת לנשיא המדינה בקשה לחנינה ומתעוררת במסגרתה שאלה שאינה יכולה לשמש עילה למשפט חוזר אך שר המשפטים סבור שהיא ראויה לדיון בבית המשפט העליון, רשאי שר המשפטים להעמיד את השאלה בפני בית המשפט העליון.
אם בית המשפט העליון מחליט לדון בשאלה, הדיון יתנהל כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על משפט חוזר.
2. פרוצדורה של דיון בשאלה מיוחדת: השר אינו מחויב להעמיד את השאלה לבית המשפט העליון, אך יש לו את הסמכות לעשות זאת. אם השר בוחר להעמיד את השאלה בפני בית המשפט העליון, והאחרון מסכים לדון בה, הדיון מתקיים כאילו הורה נשיא בית המשפט העליון על משפט חוזר, למרות שלא מדובר במשפט חוזר במובן הרגיל.